

DE VRIENDEN VAN DE PLANTENTUIN GENT

Driemaandelijks tijdschrift
Jaargang 29 - nr. 4 - december 2010
ISSN 0777 - 8821

Bestuur 2010

Voorzitter

Paul Goetghebeur
Ledeganckstraat 35
9000 Gent
tel. 09-264 5055
fax 09-2645073
Paul.Goetghebeur@telenet.be

Secretaris

Ferdinand Cobbaut
Fuchsiastraat 105
9000 Gent
☎ 0497-848882
Ferdinand.cobbaut@advalvas.be

Penningmeester

Léonard Cobbaut
Willy Maststraat 51
9032 Wondelgem

Leden

Harald Evrard, 9050 Gentbrugge
Cyrilla Gillis, 9940 Evergem
Hilde Mortier, 9051 Sint-Denijs-Westrem
Karel Reusens, 9051 Sint-Denijs-Westrem
Hilde Van Crombrugge, 9820 Merelbeke
Em. Prof. P. Van der Veken, 9052 Zwijnaarde

Website

<http://www.plantentuin-gent.be> (Vrienden)
<http://www.plantentuin.ugent.be> (Plantentuin)

Leden ex officio

Prof. Dr. Paul Goetghebeur
Directeur, Plantentuin

Ing. Chantal Dugardin
Hortulana, Plantentuin
Ledeganckstraat 35
9000 Gent
tel. 09-264 5073
Chantal.Dugardin@UGent.be

Bankrekening: IBAN- BE21 0011 1921 5403
BIC- GEBA BE BB

Maartnummer: teksten ten laatste tegen 1 maart 2011 bij de redacteur

DE VRIENDEN VAN DE PLANTENTUIN GENT

Driemaandelijks tijdschrift
Jaargang 29 - nr. 4 - december 2010
ISSN 0777 - 8821

Inhoud

Redactioneel	p. 130
Agenda 2011	p. 132
Onze koudeneuzentocht in de Bourgoyen	p. 133
Driedaagse tuinreis Engeland	p. 134
Historisch-botanische fietstocht doorheen Gent	p. 137
Reisverslag Madagaskar	p. 140
Driedimensionele tuin te Wervik	p. 155
Tien jaar later: Arboretum Europa 2010, een selectie	p. 157
Looplijst Arboretum Europa 2010	p. 160
Zaadlijst 2010	p. 163
De Snoeier	p. 178
Jaarverslag 2010	p. 179
Beschermende en steunende leden 2010	p. 183
Lidgeld 2011	p. 188

Redactioneel

Waarde lezers, beste Vrienden van de Plantentuin,

Einde van het jaar 2010

Bij het naderen van het jaareinde kijken wij, u en ik (en wellicht nog veel anderen), even terug naar de twaalf voorbije maanden. En dan maken we onder andere met behulp onze agenda een lijst van de uitgevoerde taken, met daarnaast een (meestal veel langere) lijst van de nog-uit-te-voeren taken. Met de evidente bedenking : volgend jaar beter organiseren, nietwaar !

Is dat zorgwekkend ? Is dat nu echt zo erg ?

Mijn antwoord is : neen (zoals u wel had verwacht, uit de nuance van de vraagstelling)...

Ik wil die lange lijst met nog-komende taken graag interpreteren als een verlanglijstje, een Sinterklaas-lijstje, van wat nuttig is of nuttig zal zijn of zou moeten gebeuren, met andere woorden : we zitten nog vol met toekomstplannen, véél plannen, vol energie, vol met verlangens. Laat die energie stromen, ongebreideld. Niet alles zal lukken, dat is klaar, maar alleen wie niets doet, maakt geen fouten (en dan nog).

Daarom : Zing, vecht, huil, bid, lach, werk en bewonder, met de woorden van Ramses Shaffy. En met onze woorden : kom onze Plantentuin helpen, word vrijwilliger in onze tuin, of word onze ambassadeur buiten onze tuin, maak uw vrienden tot nieuwe leden. In de loop van 2011 zal u verder op de hoogte worden gehouden door middel van ons tijdschrift, en op de site van de Plantentuin (www.plantentuin.ugent.be).

Tien jaar vernieuwing

In de loop van dit jaar is het Arboretum uitvoerig aan bod gekomen, met lange lijsten van Latijnse namen als gevolg. Die zijn niet voor iedereen even interessant, dat mag duidelijk zijn. Als evaluatie van deze test kan ik besluiten dat dergelijke lijsten wellicht beter op de website worden geplaatst, hoewel de bijhorende commentaar dan toch een beetje in het ijlje blijft hangen. We zullen er hard over nadenken, en een aantal gebruikers raadplegen. Wait and see.

De andere afdelingen zullen ook in 2011 min of meer uitvoerig aan bod komen, waardoor u op het eind een goed en recent overzicht heeft gekregen van de huidige plantencollecties in de Plantentuin.

Onze activiteiten van 2010 (en eentje uit 2009)

Voor de Plantentuin en veel van onze vrijwilligers was de tentoonstelling FloraCumLaude een **hoogtepunt van tien jaar werking**. In de magnifieke Aula van de onze universiteit kregen we de beschikking over een buitengewoon decor om de talrijke botanische juwelen te pre-

senteren aan een internationaal publiek, dat niet toevallig in Gent aanwezig was naar aanleiding van de Gentse Floraliën. Op onze website zal binnenkort een lijst van tentoongestelde planten met hun eigenaars worden aangeboden, parallel met de publicatie van deze lijst in het (interne) jaarverslag van de Plantentuin.

Tijdens een botanisch-historische fietstocht werden heel wat plaatsen van voorbij glorie aangedaan, waar de horticultuur uit de negentiende eeuw haar hoogtepunten kende. Bij een van de meer zichtbare restanten, de middenberm van de Charles de Kerchovelaan, worden tegelijk twee grote menieren geëerd. Vooreerst Oswald de Kerchove de Denterghem, roemrijke voorouder van de huidige familie met hun domein te Beervelde, en anderzijds Hubert Van Hulle, de ontwerper van deze middenberm, die zowel bij de Plantsoendienst van de stad Gent als bij de Plantentuin veel verantwoordelijkheden had.

Door ons recent bezoek aan Aalst en Affligem in september 2009 werd mijn aandacht getrokken door een krantenberichtje, want in 2010 is als beste witte wijn (in Vlaanderen) een oogst verkozen uit het domein De Kluizen, waar we toen lange monologen kregen van Herman Troch... Deze bekroning is gebeurd door de Vereniging van Vlaamse sommeliers.

Bij een bezoek aan een onvermoed park in centrum Gent, de kloostertuin in de Burgstraat, kregen we een demonstratie van een bekend bijbels fenomeen, de wonderbaarlijke vermenigvuldiging eerst van de deelnemers, en daarna van de taarten. Op Google maps kan u deze tuin in al zijn glorie bekijken vanuit de lucht, vrij als een vogel.

Beloofd : een love story voor 2011

Bij de voorbereiding van onze maandelijkse bijscholing van de gidsen botste ik op een zeer mooi verhaal over de eerste door een vrouw uitgevoerde reis rond de wereld. Meer hierover in een volgend nummer, beloofd ! De start van deze ontdekking lag in mijn zoektocht naar de correcte uitspraak van de wetenschappelijke naam van de dubbele kokosnoot, *Lodoicea maldivica*... Of hoe een dubbeltje rollen kan. En nogmaals een demonstratie van hoe je vanuit een botanisch probleem geconfronteerd wordt met geschiedenis, aardrijkskunde, sociologie, linguïstiek, en soms nog veel meer.

Uw redacteur,
Paul Goetghebeur

Agenda 2011

Januari

Za 15 13u30 Onze koudeneuzentocht in de Bourgoyen

Februari

Zo 6 10u Gratis rondleiding in de Plantentuin, thema: 'Bloemen in de winter'

Maart

Zo 6 10u Gratis rondleiding in de Plantentuin, thema: 'Evolutie'

April

Zo 3 10u Gratis rondleiding in de Plantentuin, thema: Smaak, geur en kleur in de Lente'

? Kleine fietstocht naar Sint-Denijs-Westrem

? Bezoek plantenbeurs Aywiers en tuin in Waals-Brabant

Mei

Zo 1 Erfgoeddag

Zo 1 14u Leupegem

Juni

3 - 5 7u30 Tuinen ten zuiden en ten westen van Groot-Londen, Engeland

Zo 5 10u Gratis rondleiding in de Plantentuin

? Bezoek aan tuin en museum Van Buuren te Ukkel en Erasmushuis in Anderlecht

Juli

Zo 3 10u Gratis rondleiding in de Plantentuin
17 - 24 Gentse Feesten

Augustus

Zo 7 10u Gratis rondleiding in de Plantentuin

? Trompenburg en Rotterdam

September

Zo 4 10u Gratis rondleiding in de Plantentuin

? Le jardin des cultures, Ancoisne FR., en Poperinge

? Campo Santo

Oktober

Zo 2 10u Gratis rondleiding in de Plantentuin

November

Zo 6 10u Gratis rondleiding in de Plantentuin

December

Za 10 14u30 Algemene vergadering

Onze koudeneuzentocht in de Bourgoyen

Koude winter - Binnenzitten - Nieuwjaar vieren - Lusteloos worden.

Dit kan en mag niet!

Het kan dus niet anders of de Vrienden van de Plantentuin willen in januari eens een frisse neus halen en alle Nieuwjaarsdrukte van zich afgooien.

Dit kan het best bij een diepe ademhaling in de frisse lucht van het Natuurreservaat de Bourgoyen.

Een winters zonnetje en een fris tintelende naar appeltjes ruikende lucht ervaart ons lichaam als zo weldoend, en als we dan nog eens het geluk hebben van zoveel overwinterende vogels te "spotten" kan de pret niet op. We stappen eens flink door en de deugddoende namiddag kan op vrijwillige basis met een al dan niet warm drankje in het cafetaria van het Natuurcentrum afgesloten worden.

Ons 'lijf en leden' hebben er zoveel deugd van.

Zeker komen!

Wanneer : zaterdag 15 januari 2011 om 13u30.

Afspraak : Parking Sporthal in de Driepikkelstraat, Gent.

Let op : Na een langere vriesperiode - bij mist en/of ijzel gaat de wandeling niet door.

Bij twijfel neem contact op met Cyrilla tel : 09/357.44.51

Het kan al dan niet zeer koud zijn, voorzie aangepaste kledij en schoeisel.

Nuttig zijn ook een verrekijker (en of telescoop) een vogelgidsje enz.

Uw bereidwillige gidsen : Harald Evrard en Cyrilla Gillis.

Driedaagse tuinreis Engeland: ten zuiden en westen van Groot-Londen

van vrijdag 3 juni tot zondag 5 juni 2011

In 2011 wordt het een driedaagse die ons zal toelaten op een meer rustige, relaxe manier intens te genieten van de pracht die vorige generaties creëerden en die ondertussen deskundig onderhouden en ontwikkeld wordt.

We rijden met een luxecar en nemen de tunnel van Calais naar Folkestone.

Tuin 1: een vlaggenschip

Onze eerste tuin is het paradepaardje van de Royal Horticultural Society. Met de Vrienden bezochten we **Wisley** al 5 jaar geleden, maar die tuin is altijd een nieuw bezoek waard. We kunnen er rustig flaneren en de grote rotstuin bewonderen, lopen langs de lange dubbele borders, het arboretum en de mediterrane tuin bezoeken, de heidetuin opzoeken. De in 2007 geopende serre, midden een hiervoor speciaal ontworpen landschap, toont een explosie van varens, palmen en exotische bloemen.

Tuin 2: het buitenverblijfje van Kew

Op zaterdag starten we met **Wakehurst Place Garden and Millennium Seed Bank**. Het is *the place to be* voor de botanist, de plantenfreak en de tuinliefhebber. Sinds 1965 wordt deze 200 ha grote tuin, eigendom van National Trust, beheerd door Royal Botanic Garden Kew. Er staat een rijk assortiment aan planten. Ze bezitten een Nationale Collectie van Berk, Hypericum, Nothofagus en Skimmia. Merkwaardig zijn de blote wortels van oude taxussen die zich rond en tussen de geërodeerde rotsige ondergrond wringen.

De mansion is gedeeltelijk te bezoeken, voor zover er geen private

party doorgaat.

De Wellcome Trust Millenium Seed Bank huist een internationale zaadbank die tot doelstelling heeft zaden van over heel de wereld te bewaren voor eventueel later gebruik. Ze is zeker een bezoek waard.

Tuin 3: een reuze-spiegel

In de late namiddag lopen we in **Sheffield Park Garden** langs de vier aaneengesloten vijvers en bewonderen we de uitgegroeide bomen en struiken met een oog op hun weerspiegeling in het water.

Tuin 4/5: bij de Queen om de hoek

Op zondag rijden we naar Windsor Great Park, waar we eerst **Savill Garden** bezoeken. Het bezoekerscentrum valt op door zijn zwierige architectuur.

Savill Garden is een van de grote Britse siertuinen, een tuin om de tuin, enkel om te genieten en te behagen.

In 1931 kreeg Eric Savill, hoofdintendant van koning George V, de toelating en een bescheiden budget om in een hoek van Windsor Park een siertuin uit de grond te stampen. Eric Savill maakte volop gebruik van het ruime assortiment aan planten dat, mede door de vele plantenjagers, in Engeland werd aangeboden.

De tuin is onderverdeeld in verschillende thema's, en heeft in elk seizoen zijn eigen charmes. Wij bezochten hem in de tweede helft van september.

Op wandelafstand kan je **Valley Gardens** bezoeken. Het is een grote bostuin in een glooiend landschap, met veel bomen en struikenpartijen. Er is ook een mooie heidetuin.

Praktisch:

- **Vertrek:** op vrijdag 3 juni om 7u30 stipt aan de P&R parking, Land van Rodelaan te Gentbrugge.

- **Inschrijving:** is noodzakelijk en gebeurt ten laatste vóór 25 januari 2011 door jouw deelname mede te delen aan Karel of Hilde via email karel@aol.be of tel. 09 222 73 72. Je krijgt dan een inschrijvingsformulier met verzoek tot betaling van een voorschot van 150€ per persoon. Door betaling van het voorschot wordt de deelname definitief.

De deelname is beperkt en wordt genoteerd in volgorde van de de inschrijvingen.

Deze reis richt zich tot de leden van De Vrienden van de Plantentuin Gent.

- **Prijs:** de prijs bedraagt 320 euro per persoon en omvat de reis in luxecar, overtocht met shuttle, viersterrenhotel in half pension op basis van 2 persoonskamer en toegang tot de tuinen. Niet in de prijs begrepen: middagmalen, drank en persoonlijke uitgaven.

Voor een single kamer is het supplement 60 €.

Bij inschrijving betaalt men een voorschot van 150 € per persoon. Het saldo is betaalbaar uiterlijk tegen 30 april 2011.

- **Verzekeringen:** er is geen reis- of annulatieverzekering voorzien.

- **Meer info:**

- hotel: Ramada Gatwick, Crawley, West-Sussex
- RHS Garden Wisley, Wisley, Woking
- Wakehurst Place, Ardingly, Haywarth Heath
- Sheffield Park Garden, East Sussex
- Savil Garden, Englefield Green

- **Organisatie:** Karel Reusens en Hilde Mortier, tel 092227372, mail: karel@aol.be

Inclusief "de Straatmus", waren ze met zeven voor de

Historisch-botanische fietstocht doorheen Gent

Vijf dames en twee heren startten aan de Plantentuin. Via de grote vijver van het Citadelpark stopten we even aan de Ambrosius Verschaffeldtreed (tuinbouwkundige 1825-1886). Als stoere fiets(st)ers mochten wij de velodroom ('t Kuipken) niet voorbijrijden. Vanaf de wereldtentoonstelling van 1913 werd deze ruimte o.a. gebruikt voor de Floraliën, en dit tot 1985. De Citadel stond ook op 't programma. Het traject liep verder langs de Kunstlaan. Architect Achiel Van Hoecke bouwde het Art Nouveaughuis nr 41. Zoals aangekondigd beklommen wij 't hoogste punt van Gent "de Blandijnberg" met zijn watertoren. Er was een stop aan de Karel Van Hulthemstraat. K.J.E. van Hulthem richtte de Kruidtuin op in de Baudelooabdij.

Dan daalden wij af langs de Verlorenkostbrug naar Coupure Links. Nog steeds bestaat het Salon Napoleon. Het was de verzamelaarsplaats van de Napoleonisten. Wij vervolgden onze weg langs de Raas van Gaverestraat naar de Wintertuinstraat.

In deze omgeving werd door bemiddeling van graaf Charles de Kerchove de grootste private winterserre van Europa gebouwd. De straatnaam is het enige overblijfsel ervan. Terug op de pedalen naar de Coupure en de Rasphuisstraat. Het rasphuis, een achthoekig gebouw, kon 1500 gevangenen herbergen. Zij moesten eikenhout en andere houtsoorten raspen voor de verfindustrie. In 1935 werd de gevangenis gesloten. De faculteit van de bio-ingenieurs is er nu gevestigd.

De Nieuwe Wandeling lieten wij links liggen om zo naar Coupure Rechts te rijden. "Au Jardin de Frascati", op de hoek van de Akkerstraat, was de plaats waar in 1808 een bloemententoonstelling plaatsvond, voorloper van de Floraliën. Langs de school van Johan Daisne "Hoe schoon was mijn school",

Wispelbergstraat belandden we aan het Casinoplein. Van het Casino bestaat nog enkel een deel van het hekken met bloemenmotief, te zien langs de Coupure.

In het statige gebouw werden heel wat bloemententoonstellingen gehouden. In 1945 werd het afgebroken om de veeartsenijschool (niet meer in gebruik) te bouwen. Sinds 2007 is het Koninklijk Technisch Atheneum "1" er gevestigd.

Volgende bestemming was de Krommenelleboog, voorheen Saliestraat, huisnr. 11. De gedenkplaat op de gevel vermeldt "Verschaffelt-Hendrickx 1860". Hij was de oprichter van een sierteeltbedrijf van 1850-1869 met niet minder dan 30 serres gelegen tussen Coupure Rechts, Krommenelleboog en Stoppelstraat. Op deze site stond in de 16e eeuw de Priorij van Waarschoot, vandaar de naam Waarschootstraat.

Er was geen helikopter om te melden dat zich een ongeval had voorgedaan in de Zonnestraat. Eén van ons peloton was ten val gebracht door een onvoorzichtige voetganger, gelukkig zonder kleerscheuren. De Kouter was de geschikte plaats om te bekomen van het accident. De eerste plantjes zouden er te koop aangeboden zijn in 1772 door Toontje Verstuyft.

Wie kent de Zandberg? Ter informatie, er is daar een goed eethuisje (De Warempel). Er was een stop voorzien aan de roots van de plantentuin (Baudelohof).

Hoe is 't mogelijk? Aan de Rode Torenkaai moesten wij over een houten brug (te steil om erop te fietsen). De kop reed links en de achterblijvers reden rechts naar de VISSERIJ. 't Was Gerda op haar koersfiets die erin slaagde de verloren schaapjes te vinden. Doorheen de oude beestenmarkt kwamen wij op 't einde van Ossenstraat terecht in het mooi "Rommelwaterpark". Het ligt verscholen tussen laatstgenoemde straat en de Kasteellaan.

Op het einde van de Visserij gebruikten wij de fietsbrug om de drukke Vlaamse Kaai over te steken. Langs een stukje groene oase kwamen we terecht aan 't kerkhof van Gentbrugge waar Louis Van Houtte (1810-1876), tuinbouwkundige en botanicus, begraven

ligt. Zijn mooi bronzen monument hebben wij bewonderd in de Louis Van Houttestraat. Wonder boven wonder werd het tijdens de oorlog niet gesmolten. Daarna was het spurten naar de Burvenichstraat. Als aanmoediging kregen wij te horen dat het een hele lange straat was! De specialiteit van de hofbouwkundige Frederik Burvenich (1837-1917) was de snoei van fruitbomen en de kweek onder glas.

De Hovenierstraat mocht niet ontbreken in 't parcours. Nog een ommetje naar de Pynaertkaai. Edward Pynaert (1835-1900), naar wie een roos is vernoemd, werd bekend voor zijn pomologische werken. Door een stevige wind was het voor Paul niet meer zo eenvoudig zijn lijvig dossier in te kijken.

Over de St. Lievensbrug naar het eindpunt, de Frans Spaestraat. Frans Spae behoorde tot "één van de voornaemste gentsche hoveniers".

Zonder lieve dames op podium met ruikers bloemen, nam ieder op eigen tempo de weg naar huis. Voor een ijsje was geen tijd meer!

Waren de thuisblijvers afgeschrikt van de weersvoorspellingen? We hebben maar enkele druppels gehad.

Bedankt Paul, 't was een boeiende trip.

De redactie en het bestuur van 'De Vrienden van de Plantentuin Gent' wenst haar leden en lezers een vreugdevol jaar 2011

Reisverslag Madagaskar (5 april – 1 mei 2010)

Vanille, lemuren en reuzengrote boababs, daar dacht ik spontaan aan toen drie jaar geleden werd beslist om het AETFAT congres in Antananarivo, Madagaskar te laten doorgaan. Inderdaad, de drie “cliché”-beelden waar Madagaskar heel graag mee uitpakt om zich te promoten. Tijdens onze rondreis doorheen het land hebben we moeten vaststellen dat deze drie begrippen lang niet de lading dekken van dit enorme eiland in de Indische oceaan.

Onze eerste indrukken van het land kregen we in het schijnsel van de koplampen van de jeep die ons van de luchthaven naar het hotel bracht. Een brede geasfalteerde boulevard met links en rechts winkeltjes en kraampjes. Plots draaide de chauffeur rechtsaf, een smal en stoffig steegje in vol diepe kuilen. Hopelijk bracht hij ons naar het hotel, maar gelukkig werd er even verder een stalen poort opengeschoven en waren we veilig in het Ivato Hotel aangekomen.

Ook in de duisternis straalde het hotel een zekere charme uit en de verwelkoming was heel hartelijk. Onze bagage werd naar boven gedragen naar een prachtig versierde kamer. Een bed vol rozenblaadjes en zelfs een prachtig bloemstukje in de lavabo. Jammer genoeg verdwenen de trotse blikken van de kamerjongens een beetje toen we hun moesten vertellen dat we (Isabel en ik) geen koppel zijn en liefst elk in een eigen bed zouden willen slapen. Gelukkig bestond het grote bed uit twee losse delen.

Na de lange en vermoeiende dag was een lekkere douche meer dan welkom. Maar in de badkamer kwam ik oog in oog te staan met een van de minder aangename medebewoners van onze planeet. In het bad lag een grote kakkerlak op zijn rug te spartelen. Ik moet wel toegeven dat ik niet mans genoeg ben om zo een diertje te verdelen, dus vestigde ik met succes mijn hoop op de “girlpower” van Isabel.

Belicht door de opgaande zon kregen we de volgende ochtend onze eerste heldere impressies van onze omgeving. Het hotel lag in een klein dorpje langs de hoofdweg tussen Antananarivo en de luchthaven Ivato.

Aangezien het Paasmaandag was besloten we om een dagje uit te rusten aan het zwembad. Veel rusten was er niet bij want achter het hotel vond de lokale versie van Rock Werchter plaats. Maar de optredens van de lokale wereldsterren brachten ons toch ook wel in een tropische sfeer. Gelukkig duurde dat alles maar tot zes uur 's avonds, want toen was het alweer donker.

De volgende dag kwamen we voor de eerste keer buiten de muren van het hotel. We zouden de hele dag gaan werken in het herbarium in Parc Tsimbazaza. En de weg ernaar toe leidde ons doorheen de hele stad. Net om de hoek van het hotel werd onze aandacht getrokken door een immense torenflat, blinkend in de tropische zon. Dit luxehotel met een bijbehorend congrescentrum werd met steun van China speciaal gebouwd voor het Afrika congres van 2009. Helaas zorgden politieke spanningen ervoor dat dit congres niet heeft kunnen plaatsvinden en dat het hotel nooit is voltooid. Het congrescentrum is wel afgewerkt en hier zal het AETFAT congres doorgaan.

Het volgende bouwwerk dat onze aandacht trekt is een gevangenisachtige blokkendoos, omgeven door hoge afsluitingen, met als kers op de taart the stars and stripes. Dit lelijke gebouw blijkt de nieuwe ambassade van de VS te zijn, een mooi staaltje van imperialistisch-kapitalistische betonbouw. Een paar dagen later zullen we ook de Chinese ambassade passeren, mogelijk nog groter en nog hoger ommuurd. Enkel de typische Chinese daken van blauwe geglazuurde pannen zijn te zien. Het lijkt een afspiegeling van de Verboden Stad in Beijing.

Gelukkig is Tana – zoals de locals Antananarivo noemen – veel meer dan protserige ambassades. De stad bestaat uit een aantal steile en dichtbebouwde granietheuvels omgeven door moerassen, meren, kanalen en rijstvelden. Ook hier is de bevolking dramatisch geëxplodeerd en steeds meer moerassen en rijstvelden worden gedempt om nieuwe hutten en sloppen op te zetten. Maar al bij al blijft het een raar zicht om midden in een stad landbouw te zien.

Doorheen de stank van uitlaatgassen gemengd met de exotische geuren van etenstalletjes banen we ons een weg naar het Parc Tsimbazaza. Op straat krioelt het van mensen en hoewel dit nog Afrika is hebben de men-

sen meer Aziatische trekken. Je zou je zo in Indonesië kunnen wanen. En overall langs ons schieten ivoorwitte citroën 2pk'tjes straatjes in en uit. De lokale taxi's zijn blijkbaar nog een erfenis van de Franse kolonisatie.

Parc Tsimbazaza is de nationale plantentuin en zoo van Madagaskar; hier is ook het herbarium gelegen. De zoo is helemaal niet te vergelijken met wat wij als zoo beschouwen, maar ligt er naar Afrikaanse normen heel mooi bij. De kooien zijn misschien wat klein, maar wel goed onderhouden. Hier zien we onze eerste lemuren samen met nog andere inheemse dieren.

's Avonds in het hotel kwam de gastvrouw met ons een babbeltje slaan. Er heerste in het hotel inderdaad een heel familiale sfeer, te meer daar het ook geen groot hotel was. De gastvrouw bleek getrouwd met een Vlaming en had in Brussel gestudeerd. Na een fijne babbel over Madagaskar, en onze plannen onder begeleiding van een lekkere maaltijd, was het tijd om te gaan slapen.

De volgende dag werden we opgepikt door Donné, de chauffeur die ons de komende weken door Madagaskar zou voeren. Donné is een zeer vriendelijke man en zoals later zou blijken een heel grote babbelaar, maar daar hadden we geen probleem mee. Integendeel, met zijn opmerkingen en grappen over voorbijgangers hebben we ons meer dan eens bijna ziek gelachen.

Om al het papierwerk voor onze expeditie op orde te krijgen waren we noodgedwongen een paar keer Tana te doorkruisen. Op deze manier konden we nog wat meer opvangen van deze stad. Donné bracht ons via allerlei kronkelende steile straatjes naar het centrum van de stad tot bij het parlamentsgebouw. Een mooi gebouw in koloniale stijl, maar helaas had het zwaar geleden onder de rellen van het afgelopen jaar en stond een deel in de steigers. Onderweg hebben we ook de tijd genomen om een aantal zaken zoals flessen water in te slaan voor de veldtrip die de volgende dag zou beginnen.

Antananarivo – Mahajanga – Antananarivo (9-11 april)

Het eerste deel van onze expeditie ging Jacqueline mee op pad als lokale gids. Ze was een vrij timide vrouw met duidelijke Aziatische trekken. Dit deel bracht ons naar Mahajanga, een stad ten noordwesten van Tana aan de Straat van Mozambique, een tocht van 500 km langs een smalle bochtige weg dwars door het bergachtige binnenland van Madagaskar. Geleidelijk aan werden rijstvelden verdrongen door droge graslanden zover het oog reikte. Enkel in de minder steile valleien werd aan rijstteelt gedaan. Hier en daar schurkten zich kleine bosjes tegen de steilste hellingen. Dit waren de restanten van het immense oerwoud dat ooit deze hellingen begroeide. Net buiten Ankazobe was er zo een bosrelict ingericht als natuurgebied in samenwerking met de Missouri Botanical Garden. Men was ook een herbebossingsproject opgestart om een aantal van de bosjes weer met elkaar te verbinden.

Net voorbij Ankazobe werden we in een klein dorpje staande gehouden door de gendarmerie voor een controle van de papieren. Nu, Magalasi is niet meteen een heel verstaanbare taal voor ons Westerlingen, maar lichaamstaal is gelukkig vrij universeel en dus merkten we dat Donné in een zware discussie ging met de rijkswachter. Blijkbaar was er iets niet helemaal in orde volgens deze laatste en dat was niet naar de zin van de eerste. Maar een kwartier later konden we toch onze weg verder zetten. Donné was weer zijn vrolijke zelve en vertrouwde ons al lachend toe dat hij de rijkswachter had toegebeten dat hij beter zijn werk zou doen in plaats van mensen lastig te vallen. Voor zover ik kan inschatten kan de politie in België al niet lachen met zo een opmerking, laat staan in Madagaskar. Dus al bij al stelde een oponthoud van vijftien minuten niks voor.

Het vervolg van de rit was even adembenemend als monotoon. De weg slingerde zich verder langs prachtige rotsmassieven, steile hellingen met het ene vergezicht na het andere. Helaas was de begroeiing minder interessant; droge graslanden die hier en daar verbroken werden door verwilderde restanten van oude dennenplantages of aangeplante eucalyptusbosjes.

Rond de middag waren we halverwege nabij Maevatanana waar we gin-

gen lunchen. Hoewel we op 250 km van de kust zaten voelde je al een broeierige, plakkende hitte. Ook de mensen zagen er anders uit dan in Tana. De Aziatische trekken hadden plaats geruimd voor de Afrikaanse. Het leek net of we een continent hadden gekruist in plaats van een eiland.

Uiteindelijk, na meer dan tien uur rijden kwamen we net voor de invalende duisternis aan in Mahajanga. Bij elke kilometer die we dichterbij de kust kwamen plakten we harder vast aan de autozetel van het zweten. Zelfs een koude douche in het hotel hielp niet. Dat beloofde voor de komende dagen!

Na een zwoele nacht begonnen we met frisse moed onze eerste inzamel-dag, waar we vooral zouden verzamelen langs de kust, in de duinen en op de kalkhellingen. Op weg naar het strand passeerden we een enorme baobab; de eerste maar ook de laatste van zulke omvang die we op het eiland gezien hebben. Ondertussen begon de zon weer ongenadig te branden, ondanks het vroege ochtenduur.

De volgende stop was een vochtig zandgebiedje met op de achtergrond wat rozerode rotsformaties. Toen we in de richting van de hellingen stapten kwamen we plots aan de rand van een afgrond te staan. Een kleine rivier had een soort van canyon uitgesleten in de zandsteenformaties en de opgaande zon schilderde een prachtig kleurenspektakel op de hellingen. Deze plek staat in de reisgidsen als het Cirque Rouge vermeld, een miniversie van de Grand Canyon. Maar als je hem wil bezoeken doe je het 's morgens vroeg, want geleidelijk aan was het zo snikheet geworden dat zelfs lauw water verrassend verfrissend smaakte.

Daarna reden we wat verder landinwaarts waar we bij een aantal meer-tjes en poeltjes zouden verzamelen. Op weg naar een van deze locaties kruisten we een visser met in een juten zak een enorme vis op zijn bagagedrager gebonden. Donné moest er natuurlijk het fijne van weten en vroeg de man om uitleg. Het bleek de vangst van de dag te zijn, een cabo (?) van 42 kg.

Tegen 13u was het zo onaangenaam vochtig heet geworden dat we besloten om terug te rijden naar het hotel. Op de terugweg passeerden we weer de visser nog steeds met de vis op de bagagedrager en nog steeds

op weg naar de markt. Maar ondanks ons luid getoeter en gewuif reageerde hij niet. Misschien zat hij in de zevende hemel met zijn vangst.

De tweede dag in Mahajanga trokken we naar de mangrove, maar het bleek geen sinecure om de mangrove te bereiken. In de verte priemde een fabrieksschoorsteen de lucht in, en daar zouden we proberen om tot bij te mangrove te komen. Het bleek een cementfabriek te zijn in Belgische handen, maar ook hier heeft de economische crisis toegeslagen en daarom was de fabriek gesloten. Dan zouden we maar wat verder rijden over een zandweggetje waar we twee keer moesten stoppen om een kameleon over te laten steken. Op een gegeven moment kwamen we aan een dijk waar de verroeste resten van een soort graafmonster zich lagen te koesteren in de zon. Maar ook hier zouden we niet tot in de mangrove geraken. Twee vissers kwamen nieuwsgierig kijken naar onze bezigheden, een van hen was zo vriendelijk om ons een weg te tonen tot in de mangrove.

Deze weg voerde ons via het kalkplateau naar de kalkhelling die de mangrove omzoomde. Op het plateau groeiden bijna uitsluitend grassen die ons terroriseerden met hun lange en scherpe kafnaalden. Ze priemden door onze broeken en zelfs door onze schoenen en zorgden voor een heel onaangenaam gevoel. Na een steile afdaling kwamen we bij de mangrove op de plaats waar ook een klein riviertje uitmondde. Het was wel een bijzondere plek om rond te dwalen, tussen de steltwortels van de rhizophoras omgeven door krabbetjes en hagedisjes.

Helaas was de oogst wat magertjes en dus zouden we opnieuw verder landinwaarts trekken terug richting Maevatanana. Op een bepaald moment kwamen we bij een paar hutjes waar grote infoborden bij stonden. Hier zouden we ons geluk beproeven langs een klein riviertje. Al snel trokken enkele vrouwen en hun kroost onze aandacht. Deze plek is een belangrijke vindplaats voor fossielen en met hun zakjes vol zelfgevonden haaiantanden en dies meer probeerden ze hun bestaan bijeen te scharrelen. Ondertussen gaven ze ook wat meer uitleg over het gebruik van een aantal Cyperaceae.

Na een vermoeiende en alweer hete dag gingen we nog iets eten in een restaurant aan de overkant van de straat. Ik dacht iets exotisch te eten en bestelde de zébousteak met "crème de râmarin"(sic). Na de eerste hap

had ik meteen door dat ik gewoon steak met rozemarijn en roomsaus voorgeschoteld had gekregen. Râmarin is blijkbaar een lokale verbastering van rômarin. Desalniettemin smaakte het voortreffelijk!

De volgende morgen voor dag en dauw vertrokken we weer richting Tana. Onder een impressionante sterrenhemel en een kleine maansikkel hesen we ons in de auto. De stad was verrassend genoeg al wakker. In de koelte van de ochtend waren er heel wat inwoners aan het joggen en ook op de markt was het al druk. Eens buiten de stad zagen we aan de oostelijke horizon de eerste tekenen van de komende dageraad en rond 6u priemden de eerste zonnestrallen over het heuvelachtige hinterland, klaar om de droge grasvlakten en hun schaarse bewoners opnieuw te geselen. En telkens we een dorpje of marktplaatsje doorkruisten werden we verwelkomd door de aangenaam bittere geur van vers gebrande koffie.

Die middag stopten we in een klein stadje om te lunchen. Het zou een echte Magalasische lunch worden bestaande uit een groot bord rijst met kip gekookt in een kruidige bouillon. De komende dagen zouden we dit nog vaker eten, maar hier smaakte hij toch het beste.

Antananarivo – Andasibe – Antananarivo (12-14 april)

Hoewel we deze ochtend eens wouden uitslapen na de lange rit van de vorige dag, waren we bij het eerste zonlicht al klaar wakker. Na het ontbijt stond Donné al klaar om ons naar het herbarium te brengen, waar we onze tweede begeleider Jackie gingen oppikken. Jackie en Donné kennen elkaar al blijkbaar jaren en dat valt ook direct op in de wagen; de stiltes tussen beide kameraden duren nooit langer dan een paar seconden.

Andasibe is waarschijnlijk het best bekende nationaal park van Madagaskar. Op slechts enkele uren rijden ten oosten van Tana ligt een van de laatste ongerepte regenwouden van het land, maar het zijn vooral de bewoners van het woud, de lemuren, die veel toeristen lokken.

De weg naar het oosten staat in schril contrast met de weg naar Mahajanga; geen droge graslanden, maar bossen, geen schroeïende zon, maar regenwolken. Maar ook hier merk je de impact van de mens. Bossen worden gekapt, voor hout om huizen te bouwen of voor houtskool. Ook de streek is veel woester en ruiger, de hellingen zijn hoger, de dalen nog dieper.

In Andasibe vonden we een slaappleats in de Foen'ny Ala lodge. Foen'ny Ala betekent de schreeuw van het oerwoud en verwijst naar de krenten van de lemuren uit het omgevend oerwoud. De lodge is een typisch toeristencomplex met individuele hutjes genesteld tegen een helling in het groen net aan de overzijde van het park. Het is dan ook niet verwonderlijk dat we hier vele blanke toeristen zien.

Na een nacht vol ratelende regen op het strooien dak van onze hut begeleid door gezangen van de vele oerwoudbewoners stonden we klaar om in het park te gaan inzamelen. Jackie waarschuwde ons op voorhand voor bloedzuigers en uit voorzorg staken we onze broek maar in onze sokken. Bij de eerste halte hadden we al prijs, gelukkig lag deze bloedzuiger, schijnbaar dood, te soezen op een blad. Maar we waren alert! Op weg naar "Les Chuttes Sacrées" dieper het oerwoud in zouden we nog een aantal keer halt houden om elkaar te controleren op bloedzuigers.

Op de terugweg naar de uitgang zagen we twee lemuren in een boom vlak langs de weg. Dit was een uitgelezen kans om een prachtig kiekje te schieten. Maar juist op dat moment wou de camera niet helemaal mee en toen ik zag wat er fout zat waren de lemuren al vertrokken. Tot groot jolijt van Donné!

Maar gelukkig zagen we die dag nog een lemuur. Bij de invallende duisternis slingerde een zwarte schim zich van tak tot tak in de bomen vlak voor onze lodge. Met een goedkeurend geknor smulde hij van de zoete vruchten die in de boom groeiden. Ook de volgende ochtend vlak voor het ontbijt zagen we nog een lemuur.

Na twee dagen regenwoud keerden we terug naar Tana om Marc en Muasya op te pikken. Zij vervoegden ons voor het laatste deel van onze trip. Op de terugweg zamelden we nog in in de moerassen net ten zui-

den van Moramanga. In deze stad verlieten we de geasfalteerde Route National en namen een onverharde weg vol putten die door de overvloedige regen in grote plassen waren herschapen. Buiten Moramanga leek de beschaving weggevaagd. We reden langs kleine hutjes tussen kleine veldjes die met vuur en geweld op het bos zijn gewonnen. Tot grote verbijstering van Jackie moest hij vaststellen dat waar het tot voor enkele jaren nog weelderig bebost was, er nu geen boom meer stond. Enkel de zwartgeblakerde stronken waren nog stille en troosteloze getuigen van wat er ooit was. Niet alleen de natuur gaf een troosteloze indruk, ook de hutjes en de bewoners. Zelfs de houten bruggetjes over de kleine riviertjes kreunden onder het lot van de bewoners en eentje had het zelfs letterlijk begeven. Gelukkig waren de resterende planken nog net stevig genoeg om onze jeep te dragen.

Antananarivo – Andringitra – Antananarivo (15-25 april)

Met Muasya en Marc erbij was het team compleet en klaar om de volgende en laatste etappe van onze tocht aan te vatten. Ditmaal zouden we naar het zuiden trekken tot in het bergmassief van Andringitra. Ook ditmaal kregen we een begeleider mee van het herbarium, maar wegens een dubbele boeking kregen we in de plaats een student, Andry, mee. Dit was een hele beleefde en timide jongen en bovenal heel leergierig. Na een dagje om het papierwerk rond te krijgen met heel veel heen en weer gerij tussen verschillende instanties stonden we klaar om te vertrekken. Wegens de drukte was Donné een half uurtje later en daarenboven was hij nog zijn slaapzak vergeten. Die zouden we dan wel oppikken bij hem thuis, maar daardoor was het al halftien eer we Tana verlieten en onze weg zuidwaarts konden aanvatten langs de Route National 7. Juist ja, net als de befaamde Route National 7 in Frankrijk die ook de hoofdstad verbindt met de kust in het zuiden. Een leuke gimmick die samen met de talloze dennenplantages langs de weg verwijzen naar de Franse kolonisatie.

Rond de middag stopten we voor lunch in Antsirabe toen Donné ons meldde dat we ons eindpunt Ambalavao niet zouden halen, en noodgedwongen zouden moeten stoppen in Fianarantsoa. Hij zag het niet zitten

om 's nachts te rijden, temeer daar er de afgelopen nachten roversbenden op pad waren geweest. Dit betekende een flinke streep door de rekening, want dat zou ons reisschema overhoop halen.

Tegen valavond kwamen we aan in Fianarantsoa en we vroegen aan Donné wat we zouden doen. Hij zei heel zelfverzekerd dat hij toch zou doorrijden, maar dat we eerst "nieuwe" banden moesten laten steken en bijtanken. In de aardedonkere nacht zouden we de laatste 50 km naar Ambalavao afleggen. Donné had het hotel al verwittigd dat we eraan kwamen. Enkel de koplampen van de tegenliggers doorbraken de duisternis. Echt veilig voelden we ons niet daar snelheidsbeperkingen door iedereen en zeker door de vrachtwagenchauffeurs aan de laars werden gelapt.

Toen we eindelijk in het hotel (Les Bougainvilleas) arriveerden rammelden onze magen. Gelukkig is Ambalavao de belangrijkste markt van zébous en de steak smaakte hier zeer uitstekend.

's Anderendaags reisden we door naar Andringitra, een nationaal park even buiten Ambalavao. Via een smalle zandweg die langzaam hoger de bergen inslingerde bereikten we het park. Ook hier waren de panorama's weer adembenemend. Omdat we in het park twee dagen gingen rondtrekken, moesten we aan de ingang een gids en dragers regelen. En aangezien er niet zo veel toeristen komen en er heel wat dragers zaten te wachten op wat werk, kwam er veel gepalaver aan te pas eer we op pad konden gaan. De eerste nacht brachten we door in Camp Belambo aan de voet van het massief.

Niet ver van het kamp vonden we een droomlocatie voor Cypergrassen, een rivier omgeven door rotsen en vennetjes... Het werd een echte marathon om de ingezamelde planten voor het vallen van de duisternis nog te fotograferen, te nummeren en in de persmappen te stoppen. Een race tegen de klok én het wegebbende zonlicht die we de volgende dagen nog veel zouden herhalen.

Terwijl wij aan het inzamelen en herboriseren waren maakten de dragers een vuur aan voor warmte en om het avondeten te koken. Na de maaltijd, terwijl het vuur langzaam doofde, besloten we onder de wol te kruipen. Ook bij nacht, onder een overweldigende sterrenhemel

waar zelfs de melkweg goed te onderscheiden is, geeft de omgeving nog steeds een heel grootse indruk.

Na een vrij oncomfortabele nacht stonden we in alle vroegte op om ons kamp op te breken. Samen met onze gids Freddy zouden we tot boven op het plateau klimmen. Onderweg deelde Freddy zijn kennis over de planten en dieren die we zagen. Hij vertelde met veel trots over de legendes en mensen van het park en zijn omgeving. Hij noteerde ook stevast de namen van de planten die wij inzamelden in een klein smoezelig notitieboekje.

Het eerste deel van de voettocht voerde ons via een steil pad naar boven, op sommige plaatsen waren er trapjes uitgesleten in het pad. Eenmaal boven staken we een rotskam over en kwamen we in een soort maanlandschap terecht met grote rotsblokken en rotsformaties. De enige referentie die we hadden met de groene aarde was het prachtige vergezicht van de groene vallei, de paar dorre planten die overleefden tussen de rotsspleten, en het gesis van de grote kakkerlakken die onder de rotsblokken leven. Hoewel deze laatste toch ook iets buitenaards hadden. Het terrein was zo ruw dat tijdens het rotsgeklauter één van Marc's schoenzolen bezweek. Met behulp van een veter werd zijn schoen nog opgelapt, maar lang hield de herstelde schoen het niet meer uit. Gelukkig zou de tweede schoen nog net de afdaling halen van de volgende dag.

Op het einde van de maanvlakte staken we weer een rotsformatie over en voor ons zagen we een grote groene komvormige vlakte vol *Erica* en bosbessen. Deze vlakte werd vroeger gebruikt als arena voor stierengevechten tijdens de nationale feestdag. Om even te bekomen van de geleverde inspanningen rustten we even uit in de schaduw van een grote rotsblok in de vorm van een hoed. Freddy vertelde ons dat volgens een legende deze hoed was achtergelaten door een herder na een heel spannend stierengevecht. Achter een lage heuvelrug aan het einde van deze arena lag de kampplaats voor de nacht. Of was het achter de volgende?

Uiteindelijk na een laatste korte klim vonden we de kampplaats naast een liefelijk klaterend beekje met bijhorende idyllische waterval. In het glasheldere water krioelde het van kikkervisjes. Helaas was het water iets te koud om meer dan enkel ons gezicht en voeten wat te verfrissen. De dra-

gers hadden er al voor gezorgd dat het vuur brandde en dat we 's avonds weer een lekkere maaltijd hadden. Na het eten werden we door de dragers getrakteerd op een aantal lokale gezangen. Hun gelaat gloeide in het gloed van het vuur wat wel zorgde voor een zekere magie.

Bij een adembenemende zonsopgang, waarbij de rotsen achter ons in een oranje gloed werden gezet en de vallei nog nadampte van een koele nacht, braken we onze tentjes af. Ondanks de steeds verder opbollende wolken en de occasionele bliksemschicht die we de vorige avond zagen, was het droog gebleven. Net zoals Freddy had voorspeld.

Na het ontbijt begonnen we weer af te dalen richting auto, langs de "moeilijke" en "steile" kant. Het pad was verrassend gemakkelijk te bewandelen, zeker in vergelijking met onze tocht van de vorige dag. Onderweg kwamen we een groep dragers tegen die hun weg naar boven baanden. Aan een van de rugzakken die ze naar boven droegen bungelde een levende kip, vastgebonden met haar poten. Blijkbaar zou de pot iets stevigere schaffen dan ons vorig avondmaal van rijst met pinda's en sardines. Even later kwamen we de eigenaars van de rugzakken en kip tegen, een Belgisch koppel; hij een Waal, zij van de Oostkantons en wij Vlamingen... : de ironie van het lot op een berg in het verre Madagaskar.

Iets later dan afgesproken kwamen we bij de auto aan, waar Donné ons in al zijn vrolijkheid en uitbundigheid verwelkomde. En na een rit van drie uur waren we weer in het hotel in Ambalavao. In het hotel logeerde een groep Zuid-Afrikaanse botanisten die de volgende dag ook richting Andringitra zouden trekken. Dus raadden we ze aan om zeker met Freddy op pad te gaan (wat ze ook gedaan hebben).

Na een weer veel te korte nacht hebben we eindelijk onze achterstand met herboriseren ingehaald. Toen dit afgehandeld was konden we vertrekken richting Ranomafana, even ten oosten van Fianarantsoa. Onderweg kwamen we grote kudden z  bous tegen. Deze kwamen van het zuiden en werden in Ambalavao verkocht. Vandaar ging het naar het slachthuis in Tana, een tocht van meer dan 500 km. Dit verklaarde waarom de steak hier zo mals en lekker smaakt.

Ranomafana is na Ansirabe het populairste park van Madagaskar en

omwille van dezelfde reden, de lemuren. Net zoals in de andere parken moesten we ons eerst aanmelden bij de parkautoriteiten. Dit was tot nu toe redelijk vlot verlopen, maar hier had het wat meer voeten in de aarde. Ten eerste was het moeilijk om de verantwoordelijke te pakken te krijgen. En eens dat gelukt was bleek de man heel strikt en grappig tegelijkertijd, maar vooral heel praatziek. Om het kort te zeggen, hij voelde zich nogal belangrijk, zeker nu hij zoveel onderzoekers tegelijkertijd over de vloer had. Na een onderhoud van een uur kregen we de opdracht om na ons veldwerk in het park een lijst op te stellen van wat we hadden ingezameld.

De volgende dag hadden we om halfacht afgesproken met de parkopzichter, omdat we nog wat papieren moesten ondertekenen vooraleer we konden inzamelen. Maar net toen we wouden vertrekken stond er een vanilleverkoper ons op te wachten. De baobab en de lemuren hadden we al gehad, maar de vanille nog niet. Ik had al eens laten vallen dat ik vanille wou kopen en Donné had het doorverteld in het hotel. Helaas was zijn prijs voor 1 kg vanille veel te hoog en ondanks afbieden zakte hij niet voldoende met de prijs. Dus vertrokken we maar. Onderweg stopten we even bij een marktje om wat fruit in te slaan en daar stond die man weer. Hij kwam op ons af en deed weer een beetje van zijn prijs, maar het was nog altijd te veel.

Uiteindelijk konden we gaan inzamelen, helaas niet echt in het park, maar eerder aan de rand ervan. Gelukkig stonden er veel interessante planten. En zo konden we 60 nieuwe collecties maken op een enkele dag. Terug in het hotel (Centr'Est) kwam een van de bedienden met de boodschap dat de vanilleverkoper er opnieuw was. Nu wou hij voor een opmerkelijk lagere prijs verkopen en we zijn tot een compromis gekomen.

Aangezien vandaag Donné jarig was en ook om hem te bedanken nodigten we hem uit om mee met ons te eten die avond. Aan tafel was hij weer zijn vrolijke zelfe toen plots na het hoofdgerecht de hele keukenploeg naar buiten kwam met een verjaardagstaart. Ook hier wisten ze Donné blijkbaar naar waarde te schatten!

Omdat we twee nachten in Ranomafana hebben verbleven zouden we niet overnachten in Ambositra maar direct doorrijden naar Antsirabe. De rit was weer lang en de trip begon een beetje door te wegen. Op de heenweg hadden we een aantal punten genoteerd waar we nu wilden stoppen om

in te zamelen. Net voor de avond bereikten we Antsirabe. We vroegen aan Andry de weg naar de pizzeria waar we in de heenweg hadden geluncht, maar hij had ons misverstaan en we belandden in de lokale Pizza Hut.

Na een verkwikkende douche in het Hasina Hotel en een goede nachtrust gingen we op zoek naar de warmwaterbronnen rond Betafo, waar een paar endemen zouden groeien. Helaas werden alle bronnen geëxploiteerd als badhuis en moesten we vaak wat betalen om er nog maar even eens rond te kijken.

We beslisten dan maar om aan de oever van een aantal meren in de buurt op zoek te gaan naar planten. Rond het eerste meer lagen kleine rijstveldjes zodat het moeilijk was te bepalen waar het land stopte en het meer begon. Daarenboven dreven er matten van Cyperaceeën op het water. Uit de literatuur wisten we dat deze matten stevig genoeg zijn om krokodillen te dragen, dus trok Marc zijn stoutste laarzen aan en op handen en voeten kroop hij over de gevaarlijk wiebelende matten om planten in te zamelen.

Het laatste meer dat we aandeden was in vervlogen tijden een favoriete pleisterplaats voor de koloniale. Toen we aanstalten maakten om te vertrekken werden we bestormd door een groepje vrouwen die, wanhopig om wat geld te verdienen, ons allerlei gesteenten te koop aanboden.

Stilaan viel ook het doek over onze trip. De volgende dag zouden we alweer in Tana slapen na een laatste autorit en nog een stop in het Ankaratrageberge. Om op tijd in Tana te zijn moesten we voor het ontbijt vertrekken. Daarom zouden we onderweg ontbijten in een hotely (Malagassische term voor een wegrestaurant). Jammer genoeg was de bediening ondermaats, behalve Muasya werd er niemand bediend. Gelukkig waren er aan de overkant wat stalletjes waar brood en worstjes werden verkocht en die smaakten ongelooflijk goed.

Op weg naar Ankaratra stonden we plots voor een poort bij het lokale bos- en visstation, om door te mogen moesten we 4000 Ar (Ariary is de lokale munteenheid, 1 euro komt overeen met 2620 Ariary) per persoon betalen. Via een zoveelste hobbelige weg kwamen we bij het Lac Froid,

een heilig meer, en dus moesten we eerst van Donné onze handen wassen. Hij drukte ons ook op het hart om niet in het meer te gaan. Marc en Muasya wilden het maximale uit deze laatste stopplaats halen en dwaalden steeds verder en verder af. Gelukkig hield Isabel de tijd goed in de gaten en maande ons aan om op tijd te vertrekken. Maar op de terugweg stonden we weer voor dezelfde gesloten poort. Aangezien het middag was, had de opzichter besloten om naar huis te gaan om te gaan lunchen. Gelukkig waren er een paar mensen zo vriendelijk om hem te gaan verwittigen dat we er stonden en na een kwartiertje oponthoud konden we verder naar Tana.

Terug in Tana namen we hartelijk afscheid van Donné en Andry. In het hotel waren de eerste congresgangers al toegekomen en bij het avondeten kwamen er al enkele medecongresgangers polsen wat we de afgelopen dagen hadden gedaan en meegemaakt. Ze hadden ons zien aankomen in het hotel met een auto vol persen en planten.

De volgende dag konden we gaan registreren voor het congres. De komende vijf dagen zouden iets minder avontuurlijk verlopen. Het congres zelf was meer dan dik in orde. Zeker de locatie was prachtig. Het spiksplinternieuwe congrescentrum van 100% Chinese makelij. Zelfs de gebruiksaanwijzingen van de brandslangen en de besturingsprogramma's van de computers waren in het Chinees. Waarschijnlijk een prachtig cadeau van China in ruil voor een of andere mijnbouwconsessie diep in het binnenland.

Na vijf dagen werd het congres plechtig afgesloten en er werd beslist dat het volgende congres zal plaatsvinden in Zuid-Afrika. En dit bij gebrek aan andere kandidaten. Het was stilaan de hoogste tijd om onze koffers te pakken en naar de luchthaven te gaan. Een korte en allerlaatste trip op Malagassische bodem. Het was een heel vruchtbare expeditie geweest met meer dan 350 collecties. Maar ook het land en zijn mensen hebben een grote indruk op ons gemaakt.

Wim Huygh, met medewerking van Isabel Larridon en Marc Reynders

De straatmus, fijn dat ze er weer bij mocht zijn voor de

DRIEDIMENSIONELE TUIN TE WERVIK PLANTENBEURS IN LA FEUILLERIE TE CELLES

De buschauffeur kon ons ter plaatse afzetten, wat een luxe. We kregen de kans een beschermde 19de eeuwse stadstuin te bezoeken. Op de gevel van het herenhuis was een plaatje van 'monumenten en landschappen' aangebracht.

Het was een gemoedelijke ontvangst in de mooie hall met wenteltrap. We kregen een uiteenzetting door de huidige eigenaars over de aanpak van de verwilderde tuin. Paul was zeker in zijn nopjes want wat voor plant stond er te pronken? Een *Pilea peperonioides*, een vals(!) exemplaar van zijn wereldvermaarde collectie echte *Peperomia*.

We werden uitgenodigd in de wintertuin. Deze ruimte is omgetoverd in een rotslandschap. Langs de zijanten zijn grote spiegels geplaatst waardoor je een enorm diepte-effect verkrijgt. Een watervalletje maakt het nog sfeervoller.

We waren met regen aangekomen, maar af en toe was ook de zon van de partij. De tuin achteraan is één groot rotsmassief met een grot. Voor deze constructie werd Brusselse zandsteen en porfier gebruikt. Er werd beroep gedaan op een 'rotseerder' voor de restauratie. De hoge bomen van de buren vormen een decoratieve achtergrond. Voor we de beklimming begonnen werd onze aandacht getrokken op een mooie boom met een AKELIGE naam "de Doodsbeenderenboom" (*Gymnocladus dioica*)

De regenbuien maakten het glibberig. Over de ravijn lag een stevig pittoresk bruggetje. Vandaar konden we van heel dichtbij een *Buxus*boom bewonderen. Het hout is zeer waardevol. Het wordt o.a. gebruikt voor het maken van hobo's. De pianobouwer Maene gebruikt het voor het maken van de toetsen.

Als tussendoortje kregen enkelen een gratis voorstelling van een gevecht tussen een paraplu en een rozenstruik. Het regenscherm van Mo en Marc was er blijven aan haperen. Telkens als zij probeerden het regenscherm los te krijgen haakte een andere tak er zich aan vast. Een behulpzame vriend

Walter bleef er zelfs met zijn vest ook aanhangen. Uiteindelijk is de paraplu "onbeschadigd" los gekomen. 't Was echt een opname voor een film van Tati!

Toen we terug beneden waren trok een prachtige Karmozijnbes onze blik. Zijn bessen zijn zeer geliefd door de vogels. Ze worden verwerkt als kleurstof in goedkope wijnen en snoep. Ook de geneeskunde heeft er belangstelling voor.

Middenin de tuin staat een reusachtige Taxus in de vorm van een paddenstoel met verschillende stammen. De tuinier moet er bovenop liggen om hem te snoeien.

De bewoners weten steeds welk uur het is want ze wonen onder de kerktoeren. Hun hobby is eveneens het telen van in- en uitheemse kruiden. We kregen het water in de mond als zij ons vertelden waarvoor zij die gebruikten. 't Was immers al middag!

Over de ganse lengte van het huis beschikken ze over een oude gezellige veranda. Een ideale plek voor al hun vorstgevoelige planten. De restauratie van deze unieke tuin is schitterend geslaagd.

Na een korte rit was de volgende bestemming de plantenbeurs van Celles. Wegens het middaguur en het SLECHT weer waren er weinig bezoekers. Hierdoor kregen wij een kleurrijk overzicht van de talrijke standen op het grasveld. Onder een groot zeil was er barbecue en warme soep te krijgen. Het was welkom om ons op te warmen.

We beschikten over een zee van tijd om doorheen het domein te wandelen en aankopen te doen. De verkleumde verkopers stonden ons vriendelijk te woord.

Na overleg met de Vrienden zijn we, gezien het gure weer, een uur vroeger naar Gent vertrokken.

Zoals steeds hebben wij genoten van de boeiende uitstap en het gezellig samenzijn met de Vrienden.

Tien jaar later : Arboretum Europa 2010, een selectie

Als laatste deel van het Arboretum komt nu het kleine Europese gedeelte aanbod. Tijdens de laatste IJstijden is een groot deel van de Europese flora reddeloos verloren gegaan, waardoor de flora van ons continent in vergelijking met de Noord-Amerikaanse en Chinese flora zéér soortenarm is geworden. Maar niet getreurd, zelfs een verarmde flora biedt nog meer dan genoeg om een klein stukje arboretum meer dan voldoende te stofferen.

AEU100

***Ginkgo biloba* - Ginkgo**

De eerste boom die we op onze (virtuele of reële) wandeling ontmoeten is eigenlijk een Chinese soort, met nog een klein (wild ?) areaal in de provincie Zhejiang, in de Tianmu bergen. Deze boom is de enige overlever van een ooit soortenrijke groep, die nu quasi volledig is uitgestorven. Ginkgo is in het Westen bekend geworden door de verbondenheid met het boeddhisme en de daaruit resulterende talrijke aanplant bij boeddhistische tempels in Japan. Het ontbrekende archief van de oudere Citadel-Plantentuin had over deze boom misschien iets kunnen vertellen. Maar ondanks de verdwenen documenten hebben we toch een en ander van haar ("Het is een vrouwtje", zie de zaden die elk jaar in oktober uit de boom vallen) voorgeschiedenis kunnen reconstrueren. Met behulp van enkele dunne boorstaaltjes is de leeftijd van deze boom bepaald geworden. En wat blijkt, de aanplant situeert zich omstreeks het begin van de vorige eeuw, dus bij de verhuisperiode van de Plantentuin vanuit het Baudeloopark naar een uithoek van het Citadelpark.

Wat kunnen we ons hierbij voorstellen ? Een waarschijnlijk scenario is de aanplant van een symboolsoort, de taaie overlever Ginkgo, als eersteling van de "nieuwe" Plantentuin. En voor symbolen is een beetje respect terecht, daarom zullen we deze "Chinese" soort in het "Europese" arboretum blijven behouden, temeer omdat de geografische indeling van het arboretum pas veel later consequent is doorgevoerd. Tenslotte, Ginkgo is ooit levend aanwezig geweest in West-Europa, en misschien, héél misschien groeide op deze plaats een verre voorouder van de huidige aanwezige boom, wie weet ?

***Epimedium pinnatum* subsp. *colchicum* – een Elfenbloem**

Onder de Treurbeuk is sinds enkele jaren een grote partij Elfenbloemen aangeplant, met als resultaat een gele bloemenrand in de vroege lente. Deze soort is een opmerkelijke verschijning in het genus *Epimedium*. Samen met

een uiterst zeldzame Noord-Afrikaanse soort (*E. perralderianum*) is het een van de twee soorten met bladloze bloeistengels, m.a.w. de bloeistengel komt rechtstreeks uit het rizoom te voorschijn, los van de bladeren, die zelf ook rechtstreeks op het rizoom zitten. Deze twee soorten worden nu onderscheiden als het subgenus (ondergeslacht) *Rhizophyllum*. Het natuurlijke areaal van de soort is opgebouwd uit twee losse ("disjuncte") delen. Het eerste deel ligt aan de ZW kust van de Kaspische Zee, in Iran, en daar vinden we *Epimeidium pinnatum* subsp. *pinnatum* (die slechts zelden in verzamelingen wordt aangetroffen). Het tweede deel ligt langs de NO kust van de Zwarte Zee, in Rusland en het noordelijke deel van Georgië, het betwiste gebied Abchazië, en daar groeit de meer algemene ondersoort *colchicum*, verwijzend naar Colchis, de streek van het mythische verhaal met Jason, de Argonauten en het Gulden Vlies.

***Salix caprea* - Boswilg**

Hier staat een groepje wilgen samen, bomen die mannelijke katjes produceren, vroeg in de lente : welgekomen voedsel voor vroeg actief wordende bijen. Het gaat hier om een selectie die is doorgevoerd door Julien Borms, een imker met botanische belangstelling, en die een brochure heeft uitgegeven over zijn selectiewerk bij de Boswilg.

***Sambucus ebulus* – Kruidvlier**

Op de rand van de holle weg is deze bijzondere, ongewone Vlier aangeplant. Hij voelt er zich erg goed thuis, en is met zijn ondergrondse uitlopers de wijde omgeving aan het veroveren. De naam geeft goed weer waarin deze soort zich laat opmerken, de bovengrondse stengels blijven kruidachtig, verhouten quasi niet, en de hele plant verdwijnt tijdens de winter onder de grond. Het volgende jaar zullen dan nieuwe, eenjarige stengels worden gevormd, vaak een heel eind weg van de oorspronkelijke plek : het is niet alleen Kruidvlier, maar ook een Kruipvlier...

***Crataegus pinnatifida* – zonder Nederlandse naam**

Een Chinese soort Meidoorn, een van de 18 soorten die de moderne Flora of China vermeldt. Opnieuw stelt zich de vraag, waarom hier een Chinese soort ?

Deze boom was oorspronkelijk voorzien van een label als *Crataegus monogyna*, de inheemse Eenstijlige meidoorn, en was als zodanig ook op de oude looplijsten aanwezig. Bij een controle tijdens de opmaak voor de nieuwe aanplant in het arboretum bleek dat dit exemplaar duidelijk tot een andere soort behoorde, met haar grote bladeren, bloemen én vruchten. Daarom wordt ze op de nieuwe looplijsten geregistreerd als *Crataegus* species, een

onbekende soldaat dus. En gelukkig, sinds enige tijd is een expert in plantenidentificatie verbonden aan de Plantentuin. We hebben Jan De Langhe deze plant getoond, en het probleem uitgelegd. Jan verdwijnt met een staal van deze plant een tijdje in zijn collectie, en na enige tijd volgt een vermoedelijke naam, die wordt gecontroleerd met literatuurgegevens, herbariummateriaal, andere levende planten.

De boom staat zeer gezond, vertoont uitbundige groei en bloei, met echt opvallend grote bladeren en vruchten. Voorlopig wordt deze alien ter plaatse met rust gelaten, en zelfs bewonderd, omdat van deze etnobotanisch interessante soort geen beter exemplaar aanwezig is.

***Lonicera species* – een Struikkamperfoelie**

Deze plant draagt als nummer 1972 0389 W, en is ontvangen van uit de plantentuin van Genève als zaad van een verzameling uit het wild in Zwitserland. De plant is aangevraagd en ontvangen als *Lonicera caerulea*, een soort met hemelsblauwe vruchten, en een van de weinige kamperfoelies met eetbare vruchten (de meeste zijn licht tot ernstig giftig).

Naar aanleiding van het bezoek van een hogeschoolstudent die een werk ging uitvoeren net over dit soortcomplex van eetbare kamperfoelies, zijn we samen met de student de verschillende exemplaren een voor een bezoeken gaan brengen. Helaas, bij deze plant waren helderrode bolvormige vruchten aanwezig, dus totaal fout. Ergens, in de loop van de vele handelingen die verlopen tussen het inzamelen van de vruchten in Zwitserland, tot het uitplanten van het struikje in Gent, is er een fout gebeurd.

We zullen proberen om deze onbekende een identificatie te bezorgen, en wanneer de naam bekend is, dan kunnen we beslissen over het lot van dit “ongelukje”.

AEU200

***Rosa agrestis, corymbifera, deseglisei, rubiginosa, stylosa* – inheemse rozen**

Aan de linkerkant van het wandelpad langs de grote vijver staan vijf inheemse rozensoorten op een rijtje aangeplant. Deze planten zijn clonale vermeerderingsproducten uit een verzameling van autochtone rozenstruiken, opgebouwd door medewerkers van het INBO. Deze verzameling wordt nu verder ontwikkeld als zaadboomgaard om het streekeigen karakter van autochtone planten te kunnen bewaren en propageren. Bij de aanplant van “inheemse” soorten wordt vaak plantgoed uit Oost-Europese laaglanden aangevoerd en eigenlijk is dat niet de bedoeling...

Het blijft telkens opnieuw verbazen, deze struik met tegelijk bloemen en vruchten. Meer bepaald, de rijpe vruchten (“aardbeien”) die we nu kunnen opeten zijn het product van een jaar lang rijpen, iets wat voor een bloemplant toch een eerder ongewone situatie is. Zijn deze vruchten lekker? Mijn ervaring is gemengd, soms wel, soms niet. Ik heb hier al zeer smakelijke exemplaren kunnen proeven, maar daarnaast ook eerder voze vruchten, die qua uiterlijk toch niet goed onderscheidbaar waren van de lekkere. Dus?

Looplijst Arboretum Europa 2010

Ginkgo biloba	AEU100	010	Ginkgoaceae
Cornus sanguinea	AEU100	020	Cornaceae
Cornus mas	AEU100	030	Cornaceae
Epimedium pinnatum			
subsp. colchicum	AEU100	040	Berberidaceae
Prunus spinosa	AEU100	050	Rosaceae
Crataegus monogyna	AEU100	060	Rosaceae
Lonicera nummulariifolia	AEU100	070	Caprifoliaceae
Ilex aquifolium	AEU100	080	Aquifoliaceae
Corylus avellana	AEU100	090	Betulaceae
Prunus avium	AEU100	100	Rosaceae
Rubus idaeus	AEU100	110	Rosaceae
Corylus avellana	AEU100	120	Betulaceae
Cornus sanguinea	AEU100	130	Cornaceae
Sorbus aria	AEU100	140	Rosaceae
Dryopteris dilatata	AEU100	150	Dryopteridaceae
Allium ursinum	AEU100	160	Alliaceae
Geranium macrorrhizum	AEU100	170	Geraniaceae
Crataegus laevigata	AEU100	180	Rosaceae
Salix caprea	AEU100	190	Salicaceae
Salix rosmarinifolia	AEU100	195	Salicaceae
Lonicera periclymenum	AEU100	200	Caprifoliaceae
Stachys officinalis	AEU100	210	Lamiaceae
Rhamnus frangula	AEU100	220	Rhamnaceae
Ostrya carpinifolia	AEU100	230	Betulaceae
Peucedanum ostruthium	AEU100	233	Apiaceae
Euonymus europaeus	AEU100	236	Celastraceae

Convallaria majalis	AEU100	240	Ruscaceae
Hyacinthoides non-scripta	AEU100	250	Hyacinthaceae
Cornus mas	AEU100	260	Cornaceae
Anemone nemorosa	AEU100	270	Ranunculaceae
Ornithogalum umbellatum	AEU100	280	Hyacinthaceae
Ribes alpinum	AEU100	300	Grossulariaceae
Ribes alpinum	AEU100	310	Grossulariaceae
Epimedium alpinum	AEU100	320	Berberidaceae
Vincetoxicum scandens	AEU100	330	Apocynaceae
Berberis vulgaris	AEU100	340	Berberidaceae
Daphne mezereum	AEU100	350	Thymelaeaceae
Viburnum lantana	AEU100	360	Adoxaceae
Amelanchier ovalis	AEU100	363	Rosaceae
Carex alba	AEU100x	366	Cyperaceae
Melica uniflora	AEU100	370	Poaceae
Polygonatum odoratum	AEU100	380	Ruscaceae
Crataegus pinnatifida	AEU100	390	Rosaceae
Prunus lusitanica	AEU100	400	Rosaceae
Cotoneaster allochrous	AEU100	410	Rosaceae
Athyrium filix-foemina	AEU100	420	Woodsiaceae
Geranium endressii	AEU100	425	Geraniaceae
Buxus hyrcana	AEU100	430	Buxaceae
Solanum dulcamara	AEU100	440	Solanaceae
Sambucus ebulus	AEU100	442	Adoxaceae
Larix decidua	AEU100	445	Pinaceae
Ulmus minor	AEU100	448	Ulmaceae
Cornus alba	AEU100	450	Cornaceae
Dryopteris filix-mas 'Crispa'	AEU100	460	Dryopteridaceae
Dryopteris filix-mas 'Cristata'	AEU100	465	Dryopteridaceae
Carex sylvatica	AEU100	470	Cyperaceae
Asperula odorata	AEU100	480	Rubiaceae
Vincetoxicum hirundinaria	AEU100	490	Apocynaceae
Fragaria vesca	AEU100	500	Rosaceae
Lithospermum officinale	AEU100	505	Boraginaceae
Vaccinium myrtillus	AEU100	510	Ericaceae
Colchicum autumnale	AEU100	520	Colchicaceae
Potentilla reptans	AEU100	525	Rosaceae
Luzula luzuloides	AEU100	530	Juncaceae
Ulmus carpinifolia (minor)	AEU100	540	Ulmaceae

<i>Lonicera</i> species ("caerulea") xxx	AEU100	550	Caprifolaceae
<i>Ligustrum vulgare</i>	AEU100	560	Oleaceae
<i>Cyclamen coum</i>	AEU100	570	Primulaceae
<i>Meconopsis cambrica</i>	AEU100	580	Papaveraceae
<i>Hyacinthoides non-scripta</i>	AEU100	590	Hyacinthaceae
<i>Fagus sylvatica</i> 'Pendula'	AEU100	600	Fagaceae
<i>Valeriana repens</i>	AEU100	610	Valerianaceae
<i>Fragaria vesca</i>	AEU100	620	Rosaceae
<i>Corylus colurna</i>	AEU200	010	Betulaceae
<i>Polystichum setiferum</i> 'Plumosum'	AEU200	020	Dryopteridaceae
<i>Polystichum acrostichoides</i>	AEU200	030	Dryopteridaceae
<i>Polystichum tsus-simense</i>	AEU200	040	Dryopteridaceae
<i>Prunus avium</i>	AEU200	050	Rosaceae
<i>Anemone nemorosa</i>	AEU200	060	Ranunculaceae
<i>Rosa agrestis</i>	AEU200	065	Rosaceae
<i>Alchemilla xanthochlora</i>	AEU200	070	Rosaceae
<i>Rosa agrestis</i>	AEU200	080	Rosaceae
<i>Lunaria rediviva</i>	AEU200	085	Brassicaceae
<i>Ornithogalum umbellatum</i>	AEU200	090	Hyacinthaceae
<i>Euphorbia esula</i>	AEU200	100	Euphorbiaceae
<i>Polygonatum multiflorum</i>	AEU200	110	Ruscaceae
<i>Rosa corymbifera</i>	AEU200	113	Rosaceae
<i>Laburnum anagyroides</i>	AEU200	117	Fabaceae
<i>Ligustrum vulgare</i>	AEU200	120	Oleaceae
<i>Laburnum anagyroides</i>	AEU200	130	Fabaceae
<i>Rosa rubiginosa</i>	AEU200	140	Rosaceae
<i>Rosa stylosa</i>	AEU200	150	Rosaceae
<i>Rosa deseglisei</i>	AEU200	160	Rosaceae
<i>Asplenium scolopendrium</i>	AEU200	170	Aspleniaceae
<i>Dryopteris affinis</i>	AEU200	175	Dryopteridaceae
<i>Berberis crataegina</i>	AEU200	180	Berberidaceae
<i>Teucrium scorodonia</i>	AEU200	190	Lamiaceae
<i>Lonicera periclymenum</i>	AEU200	195	Caprifoliaceae
<i>Parietaria officinalis</i>	AEU200	200	Urticaceae
<i>Stachys sylvatica</i>	AEU200	210	Lamiaceae
<i>Viburnum rigidum</i>	AEU200	220	Adoxaceae

Buxus balearica	AEU200	230	Buxaceae
Pinus sylvestris	AEU200	230	Pinaceae
Epimedium pinnatum			
subsp. colchicum	AEU200	260	Berberidaceae
Platanus orientalis	AEU200	270	Platanaceae
Melittis melissifolium	AEU200	280	Lamiaceae
Arbutus unedo	AEU200	290	Ericaceae
Petasites fragrans	AEU200	300	Asteraceae
Waldsteinia geoides	AEU200	310	Rosaceae
Quercus petraea	AEU200	320	Fagaceae
Styrax officinalis	AEU200	330	Styracaceae
Prunus mahaleb	AEU200	340	Rosaceae
Datisca cannabina	AEU200	350	Datisceae
Polypodium vulgare	AEU200	360	Polypodiaceae
Rhamnus cathartica	AEU200	370	Rhamnaceae
Nardus stricta	AEU200	380	Poaceae
Dryopteris oreades	AEU200	390	Dryopteridaceae
Viburnum lantana	AEU200	400	Adoxaceae
Cornus sanguinea	AEU200	410	Cornaceae
Ilex aquifolium	AEU200	420	Aquifoliaceae
Polypodium vulgare	AEU200	430	Polypodiaceae

Zaadlijst 2010

Beste Vrienden,

De eerste sneeuwvlokken en de eerste vorstdagen kondigen de winter aan. De gezellige feestdagen staan voor de deur.

Het is volop tijd om catalogi door te bladeren en te dromen van een mooie tuin vol zomerbloemen. Om jullie bij je keuze te helpen hebben we ook dit jaar een reeks bloemen en struiken geselecteerd. We kozen een paar mooie winterbloeiers zoals de Winterzoet en de Staartaar. De lekker geurende Japanse mahoniestruik kan op een beschutte plaats in de zon en de Nyssa is een echte aanrader voor wie van herfstkleuren houdt.

Voor de liefhebbers van een- en tweejarigen is er een brede selectie van Vingerhoedskruiden. Deze forse planten met hun opvallende bloemgestellen zijn wel giftig. Zoals gebruikelijk bieden we ook een bonte verzameling vaste planten aan. Opvallend hier is de *Corallocarpus bainesii* die je best bin-

nenskamers kweekt, deze Zuid-Afrikaanse soort kan namelijk niet tegen de vorst. Er zijn eveneens talrijke bolletjes, en wie een hekwerk wil opfrissen kan de keuze maken uit een aantal klim- en slingerplanten.

In de legende vind je het beste tijdstip om de soorten van je keuze te zaaien. Houd er rekening mee dat niet alle zaden even kiemkrachtig zijn. Kies daarom zeker een 6-tal verschillende soorten, zo verhoog je de kans op succes.

Tuiniers en vrijwilligers oogsten en reinigen de zaadjes voor jullie, waarvoor onze zeer hartelijke dank.

We wensen jullie weer een jaar vol tuinplezier !

Legende plantcode :

A : ter plaatse zaaien in de lente

B : ter plaatse zaaien vanaf half mei of voorzaaien in koude kas

C : in potjes zaaien in de herfst, overwinteren in koude kas

D : zaaien in koude kas, verspenen, afharderen en uitplanten

E : zaaien in de lente, verspenen en uitplanten

Bomen en struiken

- 1 C Aronia arbutifolia, Rozenfamilie
Appelbes. Struik tot 2 m hoog. Met aantrekkelijke schermen wit-roze bloemen. Rode herfstverkleuring met eetbare roodpaarse bessen, te gebruiken in confituren en jam.
- 2 C Aronia melanocarpa, Rozenfamilie
Zwarte appelbes. Een vrij kleine, vrijwel onbehaarde struik met zwarte bessen.
- 3 D Buxus hyrcana, Buxusfamilie
Botanisch interessante buxus, met langere slankere bladeren die verder verspreid staan op de stengel dan we gewoon zijn. Afkomstig uit de Kaukasus.
- 4 D Carpinus cordata, Berkenfamilie
Een kleine Haagbeuk die in cultuur 6-8 m hoog wordt. Hij heeft een gegroefde bast, die in plaatjes afschilfert. Het blad is hartvormig en onregelmatig dubbelgezaagd. De vruchtgestellen zijn groot (12,5-18 cm). De herfstkleur is geel. Herkomst: China, Japan, Korea.

- 5 D *Chimonanthus praecox*, Specerijstruikfamilie
Een Winterzoet met egaal gele bloemblaadjes.
- 6 D *Chionanthus retusus*, Olijffamilie
Sneeuwvlokjesstruik. Gezochte halfwintergroene, goed winterharde struik. De kleine fijne bloempjes hangen in pluimen bij elkaar in juni-juli. Smalle frisgroene blaadjes. Na 10 jaar wordt een hoogte bereikt van 3 m.
- 7 D *Cistus monspeliensis*, Zonneroosjesfamilie
Groenblijvend heestertje uit ZW Europa, met witte enkelvoudige bloemen; niet helemaal wintervast, ideaal voor de rotstuin.
- 8 D *Decaisnea fargesii*, Augurkenstruikfamilie
Decoratieve struik met groot geveerd blad en eetbare, staalblauwe vruchten.
- 9 E *Dipelta yunnanensis*, Kamperfoelifamilie
Zeldzame, matig winterharde struik met afbladderende stam, mooie bloemen. De hoogte na 10 jaar is 2 m. De bloemkleur is roze-wit.
- 10 E *Hypericum olympicum*, Hertshooifamilie
Hypericum olympicum is afkomstig uit Klein-Azië en inheems in de Balkan, Griekenland en Turkije. Hij groeit uit tot een 30-40 cm hoge halfstruik met talrijke rechtopstaande takken die naar buiten gebogen groeien met bijna horizontale takken.
- 11 E *Kolkwitzia amabilis*, Kamperfoelifamilie
Struik met mooie roze bloemen in de zomer.
- 12 E *Lonicera ferdinandii*, Kamperfoelifamilie
Chineze struik tot 3m hoog, vruchten helderrood.
- 13 D,E *Luma apiculata*, Mirtefamilie
Groenblijvende heester voor volle zon, sprankelende witte bloemen in de lente, aromatisch. Lijkt goed op de meer bekende mirte.
- 14 E *Mahonia japonica*, Berberisfamilie
Bladhoudend struikje met helgele bloemen dat 's winters op afstand te ruiken is. Een aanrader voor elke tuin.
- 15 E *Nyssa sylvatica*, Kornoelfamilie
Zwarte tupeloboom. Meerstammige, zeer winterharde boom met frisgroen blad en geeloranje herfstkleuren, prachtig! De bloeiperiode valt in juni. Na 10 jaar is de hoogte 5 m.
- 16 D *Plagianthus divaricatus*, Kaasjeskruidfamilie
Wintergroene struik tot 2,5 m hoog uit Nieuw-Zeeland, voor een

beschutte plek in de tuin.

- 17 E *Rhipsalis baccifera*, Cactusfamilie
Leuke epifytische cactus zonder stekels. Wordt tegenwoordig meer en meer in de handel aangeboden. Doet het goed in de huiskamer.
- 18 E *Rhipsalis micrantha*, Cactusfamilie
Gelijkaardig aan *R. baccifera* maar met meer afgeplatte stengels, daar waar *R. baccifera* meer ronde stengels heeft.
- 19 D *Ribes bracteosum*, Ribesfamilie
Afkomstig uit westelijk deel van Noord-Amerika. Doornloos bladverliezend struikje tot 3m hoog. Witgroene bloei in de lente, gevolgd door donkerblauwe vruchten die wel eetbaar, maar niet altijd lekker zijn.
- 20 E *Rosa villosa*, Rozenfamilie
Bottelroos. Een inheemse rozenstruik met opvallend lekkere bottels. Ideaal voor jam en thee.
- 21 E *Salvia officinalis*, Lipbloemenfamilie
Echte salie. Voor de keuken of de thee of gewoon omdat het grijze blad zo mooi is.
- 22 D, E *Stachyurus chinensis*, Staartaarfamilie
Staartaar. Struik met opvallend mooie herfstkleur. De hoogte na 10 jaar is 3 m. De bloemkleur is lichtgeel. Deze plant is goed winterhard. De bloeiperiode is maart - april.
- 23 D *Zelkova carpinifolia*, Olmenfamilie
Kaukasische zelkova. Hoge en breed uitgroeïende decoratieve boom, ook goed voor bonsai.

Eenjarigen en tweejarigen

- 24 A *Agrostemma linicola*, Anjerfamilie
Eenjarige plant met lijnvormige bladeren en roze bloemen. Zaaït zich elk jaar trouw uit.
- 25 E *Androsace lactiflora*, Sleutelbloemfamilie
Uit een rozet met smalle blaadjes komen stengeltjes met fonteintjes van puur witte bloemen. Een schattig eenjarig plantje dat zichzelf uitzaait als het zich goed voelt.
- 26 B *Anethum graveolens*, Schermbloemenfamilie

- 27 Dille. Alombekend kruid, lekker bij oa. visgerechten. Schermbloemige, dwz aantrekkelijk voor zweefvliegen die op hun beurt bladluizen aanvallen.
- 27 A Angelica archangelica, Schermbloemenfamilie
Grote engelwortel. Architecturale plant met heerlijke anijsgeur en smaak. Werd vroeger geconfijt voor oa. cake. Tweejarig.
- 28 B Chenopodium capitatum, Amarantfamilie
Aardbeiganzenvoet. Aandachttrekkend kruidachtig plantje. De helderrode vruchten kunnen aan slaatjes worden toegevoegd. De smaak voegt echter niet echt iets toe. Een hebbedingetje voor de moestuin.
- 29 C Claytonia perfoliata, Montiafamilie
Winterpostelein. Een beetje-vergeten groente, die als op het einde van de zomer gezaaid de hele winter voorziet van vitaminerijke, vlezige blaadjes voor oa. de soep. Niet laten meekoken, want dan gaat het heldere groen verloren.
- 30 C Digitalis grandiflora, Weegbreefamilie
Groot vingerhoedskruid. Tot 1 m hoge tweejarige met lichtgele bloemen.
- 31 C Digitalis lanata, Weegbreefamilie
Wollig vingerhoedskruid. Een iets anders vingerhoedskruid, de meest giftige van alle. Afkomstig uit Zuidoost-Europa, ondertussen over de hele wereld verspreid. De bloeiwijze is okerkleurig getint.
- 32 C Digitalis micrantha, Weegbreefamilie
Mediterrane plant met geelwitte bloemen.
- 33 C Digitalis parviflora, Weegbreefamilie
Digitalis tot 40 cm hoog. Toch een opvallende verschijning door zijn slanke, zeer rechte stengels met kleine roest- tot goudbruine bloempjes. Ongewone plant.
- 34 C Digitalis purpurea, Weegbreefamilie
Gewoon vingerhoedskruid. Mooie tweejarige plant die, wanneer ze zich eenmaal in de tuin thuis voelt verder zal opduiken om haar mooie paarse bloemen ten toon te spreiden.
- 35 E Michauxia tchihatcheffii, Klokjesfamilie
Talrijke wasachtige hangende lelieachtige witte bloemen met terug-
- De Vrienden van de Plantentuin Gent - jaargang 29 - nr. 4 - december 2010

geklapte kroonbladen. Zeldzame, aantrekkelijke plant, maar wat een naam. Tweejarig.

- 36 B *Myosurus minimus*, Boterbloemfamilie
Muizenstaart. Eenjarig plantje voor vochtige bodem. Zaait zichzelf gemakkelijk uit. Wilde plant uit onze contreien.
- 37 B *Nicandra physalodes*, Nachtschadefamilie
Zegekruid. Eenjarige plant afkomstig uit Zuid-Amerika. Lichtblauwe tot paarse bloemen die later gevolgd worden door 'lampionnen'. Zaait zich gemakkelijk uit. Jaren na het planten duiken in de tuin nog tot 1 m hoge planten op met typisch grote, opvallend generfde bladeren.
- 38 B *Nigella damascena*, Boterbloemfamilie
Juffertje-in-'t-groen. Ouderwetse éénjarige, bloemen omgeven door geveerde blaadjes, zaaddozen voor droogboeket.
- 39 B *Raphanus sativus*, Kruisbloemenfamilie
Rattenstaartradijs. Grappige radijsvorm. Je plukt de peultjes als ze jong zijn, dwz. dat je al van de lichtroze tot paarse bloemtjes hebt kunnen genieten. De peultjes smaken pittig naar radijs. Zo in de tuin van genieten. Leuk voor kinderen.
- 40 B *Xeranthemum annuum*, Asterfamilie Een soort Papierbloem. De meest verspreide droogbloem; met wollige bladeren en wit, roze tot paarse bloemhoofdjes.
- 41 B *Xeranthemum inapertum*, Asterfamilie
Gelijkaardig aan de vorige soort, maar de hoofdjes lijken gesloten. Afkomstig uit het mediterraan gebied, voorkomend in rotsige weiden.

Vaste planten

- 42 B *Achillea odorata*, Asterfamilie
Vooral bekend is Duizendblad, *Achillea millefolium*. Dit is een gelijkaardige plant maar met geurige bloemhoofdjes, tussen juli en oktober.
- 43 D *Aconitum callibotryon*, Boterbloemfamilie
Monnikskap met blauwe bloemen.

- 44 D *Aconitum orientale*, Boterbloemfamilie
Monnikskap met meestal smalle lichtgele, soms blauwe bloemen in zomer, tot 1,5 m hoog.
- 45 E *Aëthionema grandiflora*, Kruisbloemenfamilie
Halfheestertje; grijzig, klein blad en lichtroze, overvloedige bloei.
- 46 E *Anemone magellanica*, Boterbloemfamilie
Vaste plant met lichtgele of paarse bloei in april tot mei.
- 47 D *Anemone pulsatilla*, Boterbloemfamilie
Wildemanskruid. Diep ingesneden lichtgroen en dichtbehaard blad, bloemen met geel hart en paarse kroon, volle zon.
- 48 C *Arisaëma flavum*, Aronskelkfamilie
Winterharde gele Arisaëma met heldergroen blad en volgele met groene bloemen. Wordt in tijden van voedselschaarste gegeten in Ethiopië, niet lekker, giftig ? Tot 45 cm.
- 49 C *Arum concinnum*, Aronskelkfamilie
Blad met zilveren vlekken. Een zeldzame (in beide opzichten) stin ker.
- 50 C *Arum purpureospathum*, Aronskelkfamilie
Relatief nieuwe soort uit Kreta. De 12 cm hoge groene pijlvormige bladeren verschijnen in de herfst en worden in de late lente vervangen door de 15 cm hoge bloeiwijze met aantrekkelijke donkerpaarse bloemschede en al even donkerpaarse bloeikolf.
- 51 E *Asclepias syriaca*, Maagdenpalmfamilie
Zijdeplant. Bladverliezende, goed winterharde plant met rhizomen. Daarom in kuip zetten of wortelbegrenzer gebruiken. Roze wasachtige, geurende bloemen in grote trossen op stevige, tot 1,5 m hoge stengels. Opgelet, de hele plant bevat latex, wat irriterend is voor de ogen en huid.
- 52 E *Aster porteri*, Asterfamilie
Een van de vele Noord-Amerikaanse asters. Hoofdjes met witte stralen.
- 53 B *Berkheya purpurea*, Asterfamilie
Opvallende distelachtige composiet voor zonnige plaats, doorlatende grond, winterbescherming nodig. Lichtpaarse bloemen tot 80

cm hoog van juni tot september.

- 54 E *Caccinia strigosa*, Ruwbladigenfamilie
Uit een wortelstok groeien meerdere bebladerde stengels begroeid met ruwe borstelhaartjes. Stervormige bloemen in korte eindaren, lijken goed op deze van Bernagie.
- 55 D *Campanula argaea*, Klokjesfamilie
Half wintervaste plant tot 20 cm hoog. Mooi klokje uit Turkije.
- 56 D,E *Campanula glomerata*, Klokjesfamilie
Kluwenklokje. Het is een grijsviltige, behaarde vaste plant, die minimaal 30 cm hoog wordt. Groeit in het wild (zeer zeldzaam) op grazige plekken in bermen en bij rivierdijken.
- 57 C, D *Carlina acaulis*, Asterfamilie
Zilverdistel. Vaste plant tot 30 cm met wortelrozet en witte of paarse bloemen.
- 58 E *Centaurea scabiosa*, Asterfamilie
Grote centaurie. Vaste plant met paarse gefranjerde bloemen. Zeldzaam in het wild, komt voor op tamelijk droge kalkrijke grond tussen het gras.
- 59 E *Chiasophyllum oppositifolium*, Vetplantenfamilie
Schattig, groenblijvend vetplantje voor de rotstuint met zonnig gele bloeiwijzen.
- 60 E *Actaea europaea*, Boterbloemfamilie
Vroeger *Cimicifuga europaea*, de enige euraziatische soort, bloeit in juli. Ze heeft een onwelriekende bloeiwijze, weinig vertakt in losse, lichtgele kaarsjes. Ze wordt zelden als sierplant gekweekt maar wel als medicinale plant, vooral dan in China.
- 61 E *Corallocarpus bainesii*, Komkommerfamilie
Sierlijke plant voor binnenshuis, afkomstig uit Zuid-Afrika met een verdikte 'stam' waaruit klimmende stengels komen met vlezige, hartvormige bladeren. Kleine witgele bloemen worden gevolgd door helderrode aantrekkelijke vruchtjes.
- 62 B *Fragaria vesca* 'Golden Wonder', Rozenfamilie
Leutig vruchtje dat in hetzelfde jaar van zaai al veelvuldig voorziet van witgele aardbeitjes, die voor de vogels niet aantrekkelijk zijn,

wat een groot pluspunt is. Vormt geen uitlopers.

- 63 E *Gentiana asclepiadea*, Gentiaanfamilie
Wilgbladgentiaan. Wordt tot 60 cm hoog. Het kruid bloeit met veel
rechtopstaande stengels. Bloei van augustus tot en met oktober.
- 64 E *Globularia bisnagarica*, Weegbreefamilie
Een soort Kogelbloem. Blauwe ronde hoofdjes boven een pol met
dichte blaadjes; voor de rotstuin.
- 65 E *Heuchera curtsii*, Steenbreekfamilie
Van deze plant zijn vooral de cultivars bekend met opmerkelijk
blad. De fijne paarse bloemen op hoge steeltjes maken het geheel
af.
- 66 E *Hieracium lanatum*, Asterfamilie
Een soort Havikskruid. Gemakkelijke rotsplant met heldergele
bloemen. Komt in het wild soms ook voor met oranje.
- 67 E *Hyssopus officinalis*, Lipbloemenfamilie
Hyssop. *Hyssopus officinalis* bereikt een hoogte van 45 cm tot 1.2
m. De stengel is vierkant vertakt en groen. Vanaf het 2de jaar wordt
deze houtachtig. Het blad is smal, 6-25 mm lang, geurig en licht be-
haard. Het heeft een donkergroene kleur en is puntig.
- 68 E *Malva verticillata* var. *crispa*, Kaasjeskruidfamilie
Reeds in Dodoens' Cruydeboek beschreven als groente. Te stoven
en ook rauw te eten. Maar eigenlijk ook gewoon een mooie vaste
tuinplant, met bloei de hele zomer lang.
- 69 D *Melicytus crassifolius*, Viooltjesfamilie
Dicht vertakte struik uit Nieuw-Zeeland, met leerachtige donker-
groene bladeren. De vruchtjes zijn besachtig met wit en blauw.
- 70 E *Micranthes pensylvanica*, Steenbreekfamilie
Een pol van lichtgroene bladeren (tot 12 cm) met stevige tot 75 cm
hoge stengels met lichtgroene bloempjes erop. Bosplant.
- 71 B *Monarda fistulosa*, Lipbloemenfamilie
Een soort Bergamotplant. Vaste kruidachtige plant uit Noord-
Amerika voor de volle zon, bloeit de hele zomer in zachtlila tot 1m.
Bladeren en bloemen zijn eetbaar en bruikbaar in thee en salades.
Interessante plant voor bijen.

- 72 E *Nidularium deleonii*, Bromeliafamilie
Aantrekkelijke bromelia met kleine witte bloemen. Kamerplant.
- 73 E *Oenanthë crocata*, Schermbloemenfamilie
Vaste plant met witte bloemschermen. Wortels opgezwollen, vandaar de naam Dodemansvingers. Giftig !
- 74 E *Pachyphragma macrophyllum*, Kruisbloemenfamilie
Klein plantje met schermvormige tros van witte bloempjes boven het glanzende, langgesteelde, groene blad. Goed winterhard.
- 75 C *Paeonia broteroi*, Pioenfamilie
Mooie pioen tot 45 cm hoog met helder paarse bloemen en goudkleurige meeldraden die mooi contrasteren, de stengels zijn ook paars aangelopen. Afkomstig uit Spanje en Portugal, waar deze pioen zeldzaam wordt door uitbreiding van de landbouw.
- 76 D *Paeonia kavachensis*, Pioenfamilie
Tot 80 cm hoge, dieprode pioen die bloeit in mei en juni. Prachtige zaaddozen !
- 77 C *Paeonia obovata* var. *alba*, Pioenfamilie
Enkelbloemige pioen tot 40 cm hoog, gezochte witte vorm met een sierlijk grijsgroen, min of meer rond blad. Bloeit jammerlijk niet zo lang, maar is zeker de moeite waard.
- 78 E *Penstemon digitalis*, Weegbreefamilie
Winterharde (!) robuuste soort tot 80 cm, licht lavendelpaarse buisvormige bloemen.
- 79 E *Penstemon rydbergii*, Weegbreefamilie
Penstemon voor de vochtige bodem; groeit tot 40 cm hoog met blauwpaarse bloemen. Afkomstig uit het westelijk deel van de USA waar ze in vochtige weiden voorkomt.
- 80 D *Phlomis samia*, Lipbloemenfamilie
Roze tot lichtpaarse bloemen in kransen rondom een stevige recht-opstaande kantige stengel met viltig tot lichtbehaard blad.
- 81 B *Plantago coronopus*, Weegbreefamilie
Hertshoornweegbree. Groente voor de moderne kok. De blaadjes worden rauw gegeten in salades en zijn rijk aan vitaminen en mineralen. Groeit goed op een zandige bodem. Herhaaldelijk zaaien om

steeds een voorraad zachte bladeren te bekomen.

- 82 C Podophyllum hexandrum, Berberisfamilie
Himalayavoetblad. Lage plant met glanzende gelobde bladeren, een vaalroze bloem en een helder oranje-rode vrucht. Opletten : kan niet goed tegen droogte. Giftige plant.
- 83 D Podophyllum hexandrum, Berberisfamilie
Pareltje van c.30 cm hoog met witte bloei in mei, voor schaduw en rijke bodem.
- 84 E Primula japonica, Sleutelbloemfamilie
Japanse sleutelbloem. Tot 40 cm hoge sleutelbloem met slanke roze-rode bloemen in mei tot juni.
- 85 E Veronica longifolia, Weegbreefamilie
Lange ereprijs. Blauwe toortsjes op een van lange bladeren voorzien stengel. Mooi.
- 86 E Rudbeckia laciniata, Asterfamilie
Slipbladige rudbeckia. Zomerbloei tot 3 m hoog. Samengestelde bloemen in fel geel met kegelvormig opgezwollen hart en neerhangende lintbloemen. Een informele elegantie.
- 87 E Rumex flexuosus, Duizendknoopfamilie
Een Nieuw-Zeelandse zuring met groen tot oranje bloeiwijze in de vroege lente.
- 88 E Rumex scutatus, Duizendknoopfamilie
Spaanse zuring. Mooie en eetbare soort, afgerond, pijlvormig en zacht blad, tot 50 cm.
- 89 B Salvia candelabrum, Lipbloemenfamilie
1 m hoge zomerbloei met blauwe tot violet gevlekte bloemen.
- 90 E Saxifraga spathularis, Steenbreekfamilie
Soort steenbreek. Een zodevormend bodembedekkertje met witte bloepjes in juni tot juli, tot 20 cm hoog.
- 91 E Sempervivum ciliosum, Vetplantenfamilie
Een soort Huislook. Klassieke plant, zou in geen tuin mogen ontbreken.
- 92 E Senecio herreianus, Asterfamilie
Bekende kamerplant. Vormt allemaal kleine bolletjes op een rij.

Deze verdikte blaadjes houden het reservevoedsel en vocht vast, zodat deze succulent droogte en ontbering kan doorstaan. Leuk plantje.

- 93 E Tanacetum cinerariifolium, Asterfamilie
Pyrethrum. Bescheiden, aantrekkelijk, margrietachtig plantje. De talrijke bloemhoofdjes staan op stevige stengels 45 tot 60 cm hoog; ze bloeien in de zomer tot laat in de herfst. Uit de bloemhoofdjes wordt pyrethrum gewonnen, wat als insecticide wordt gebruikt.
- 94 E Tanacetum parthenium, Asterfamilie
Moederkruid. Vaste plant met ingesneden bladeren en gele bloemhoofdjes in de zomer. Medicinale plant die bestudeerd wordt voor haar pijnstillende werking tegen oa. migraine.
- 95 C Thapsia garganica, Schermbloemenfamilie
Doorlevende plant, met prachtige gele schermen, en sierlijk blad. Bekend omwille van bijzondere medicinale eigenschappen.
- 96 E Tigridia pavonia, Irisfamilie
Tijgerbloem, exotisch ogende soort; zwaardvormig, geknikt blad; grote rode bloem met gele en bruine accenten.
- 97 D Trillium sessile, Melanthiumfamilie
De mooiste van de trilliums; voor de venige, vochtige bodem in de schaduw. Als je zo'n plekje hebt, is dit een Noord-Amerikaans pareltje om te koesteren. Het grijsgroen met wit gemarmerd blad verschijnt in kransen van drie in het vroege voorjaar.
- 98 D Wulfenia carinthiaca, Weegbreefamilie
Interessante plant voor de liefhebber, met dicht pol groen blad, daarboven uitstekende diepblauwe bloemen.
- 99 E Zigadenus nuttallii, Melanthiumfamilie
Rotsplantje met romig witte bloemen.

Bolgewassen (of met dikke rizomen)

- 100 E Allium cristophii, Lookfamilie
Sterrenlook. Wijde, ronde bloemschermen met violette bloemen op 60 cm stengels; voor droogboeketten.

- 101 E *Dipcadi serotinum*, Hyacintfamilie
 Bolgewasje dat ietwat aan een hyacint doet denken qua blad, tot 30 cm hoog. Draagt in de lente schermen met oranje tot bronzige buisvormige bloemen.
- 102 B *Disporum smithii*, Herfsttijloosfamilie
 Rizoomplant met roodgetinte stengels en lancetvormige lentegroene bladeren. Draagt in de vroege lente lange klokvormige roomwitte bloemen gevolgd door oranje bessen in de zomer. Een schaduwminnend pareltje van 20 cm hoog voor een koel plekje.
- 103 B *Disporum uniflorum*, Herfsttijloosfamilie
 Groepjes opgaande heldergroene stengels (tot 1m) met op de omgebogen stengeltoppen schermen van hangende, gele, lange, smalle bloemen, van in de lente tot de vroege zomer. Later gevolgd door overvloedige blauwzwarte vruchten.
- 104 D *Eremurus himalaicus*, Asfodelusfamilie
 Naald van Cleopatra. Architecturale soort, stervormig wortelgestel, forse bladrozet met de dikke, 1 m hoge bloeiaar.
- 105 B *Fritillaria pallidiflora*, Lelifamilie
 Bolgewas voor de schaduw. Vrij grote geel-groene bloemen en blad met een mooie blauwe gloed. Gewas wordt tot ca. 35 cm hoog. Zeer fraai.
- 106 B *Galtonia candicans*, Hyacintfamilie
 Witte Kaapse hyacint. Gracieus bolgewasje afkomstig van de Kaap; niet winterhard. Bollen planten in voorjaar voor bloei in de zomer, in volle zon. Tot 1 m hoge stengels. Tijdens de winter beschutten.
- 107 E *Ixiolirion tataricum*, Ixiolirionfamilie
 Ixiolirion is een weinig bekend, sierlijk exotisch aandoend bolgewas. Zijn natuurlijke verspreidingsgebied strekt zich uit van Afghanistan via Iran tot in Turkije. De bollen zijn ongeveer 3 cm lang en hebben een lange hals.
- 108 E *Leucojum vernalis*, Narcisfamilie
 Zomerklokje. In de lente (sic) tot 40 cm hoge bloemstengels met tot 8, vaag naar chocolade geurende bloemen; wit, tot 2 cm, met groene puntjes. Donkergroen blad.
- 109 D *Lilium regale*, Lelifamilie
 Koningslelie. Aromatische snijbloem tot 1 m hoog met bloei in juni.
- 110 E *Muscari azureum*, Hyacintfamilie
 Blauwe druifjes met net iets meer.
- 111 E *Narcissus bulbocodium* subsp. *obesus*, Narcisfamilie
 Hoepelroknarcis. Schattig en gegeerd narcisje tot 15 cm. Bloei van

maart tot mei. De bloemdekbladeren zijn smal tot lintvormig, maar de bijkroon is zeer groot, vandaar hoepelrok. De kleur is lichtgeel tot diep oranjegeel. Komt van nature voor van Spanje tot Algerije.

- 112 E *Narcissus serotinus*, Narcisfamilie
Narcis met bloei in de herfst (!), vanaf september, vlak voor het blad wordt gevormd. De heerlijk geurende bloemen, met grote witte en kleine oranje-gele bloemblaadjes, zitten dikwijls met meer aan een 15 cm hoge stengel. Afkomstig uit het mediterrane gebied.
- 113 E *Paradisea lusitanica*, Agavefamilie
Ten onrechte onbekend bolvormend gewas, dat zich gemakkelijk settelt in onze tuinen. Uit een flinke pol lancetvormige bladeren ontwikkelen zich de 50-90 cm hoge bloeistengels (mei-juni) met bovenin volle trosjes spierwitte, stervormige bloemetjes (wel 20-25 per bloeistengel).
- 114 D *Polygonatum latifolium*, Muizendoornfamilie
Bladverliezende winterharde salomonszegel, voor beschaduwde bosranden; met opvallend brede bladeren; vooral mooi in groepen. De licht gebogen stengels, tot 60 cm, met frissgroene lancetvormige bladeren dragen talrijke roomwitte klokvormige bloemetjes.
- 115 E *Scilla litardierei*, Hyacintfamilie
Zeer apart blauwe *Scilla* waarvan de bloeiwijze het midden houdt tussen de normale *scilla*'s en *muscaria*. Bloeit laat mei.
- 116 E *Scilla verna*, Hyacintfamilie
Kleine (tot 15 cm hoog) bolgewasje met helderblauwe voorjaarsbloemen. Komt voor van Spanje tot Noorwegen.
- 117 D *Maianthemum racemosum*, Muizendoornfamilie
Valse salomonszegel. Bloeit met crèmewitte bloempluimen in mei-juni. Verlangt een schaduwrijke en voedzame standplaats. Is traag maar ijzersterk met een kruipende wortelstok. Prachtige groene bladplant bovenaan sierlijke, dicht bebladerde stelen. Mooi blad dat in het najaar warm goudgeel verkleurt.

Klim- en slingerplanten

- 118 D *Akebia quinata*, Augurkenstruikfamilie
Zeer mooie bladverliezende klimmer met een exotisch aandoen-

de, mauve, geurende bloeiwijze.

- 119 B Cucumis metuliferus, Komkommerfamilie
Stekelaugurk of kiwano. Eenjarige weelderige klimmer. Houdt van veel zon, niet te veel stikstof toedienen anders wordt de groei te weelderig. De vruchten zijn rijp als ze oranje zijn. Ze zijn heel decoratief, maar kunnen ook als komkommer worden gegeten.
- 120 B Cyclanthera pedata, Komkommerfamilie
Olijfkomkommer. Voor verdere uitleg zie inleiding van vorig boekje.
- 121 B Ecballium elaterium, Komkommerfamilie
Springkomkommer. Groeit als minipompoen, geelbloeiend, vormt (soms gevaarlijk) exploderende vruchten.
- 122 E Ipomoea purpurea, Windefamilie
Morning glory. Kruidachtige slingerplant met mooie klokvormige bloemen, die 's morgens vroeg openen.
- 123 E Schisandra rubriflora, Schisandrafamilie
Zeer winterharde, doch langzame klimmer met dieprode bloemen in mei-juni, later gevolgd door even dieprode erwtgrote vruchten. Tweehuizig.

Hoe bestellen ?

Stuur ons de nummers van je keuze (maximum 6 soorten). Vergeet niet een aan jezelf geadresseerde, voldoende gefrankeerde omslag toe te voegen.

Niet-leden kunnen enkel van dit aanbod gebruik maken als ze alsnog lid worden.

Strookje afknippen (of kopiëren) en opsturen naar De Vrienden van de Plantentuin, K.L. Ledeganckstraat 35, 9000 Gent.

Ik wens volgende soorten (enkel nr. noteren):

Max. 6: / / / / /

Eventuele vervangers bij uitputting voorraad: / / /
/

Ik ben wel/nog geen lid (doorhalen wat niet past)

Naam en adres:

De snoeier

Zelden heb ik taal en tuinieren beter weten samen gaan dan in volgende woorden

*Hij die den druivelaar allangs 't gelente lee
Hij heeft het klaar verstand de rechte brank te breken
Al moest van levend sap de kranke wonde leken
Al krenkte hij ter ziele toe aldaar hij snee*

Karel Van de Woestijne; eerste strofe uit 'De dichter'

Schitterend geschreven, nietwaar.

Onder het serieux van het bezwaarde gemoed der poëet, meen ik bijwijken in het ritme van de br's en de kr's zowaar de geleding van de druivelaartak zelve te zien!

Maar laat dit gedicht ook de aanleiding zijn om de tuinier in ons te verwittigen tijdig de druivelaars te snoeien. Mijn persoonlijke deadline voor zulks is half januari.

Wie te laat zijn wingerd onder handen neemt, riskeert inderdaad dat de kranke wonde zal 'leken van levend sap', nog plastischer gezegd: de wonde zal gaan bloeden (ter ziele toe!).

Niet dat dit het einde van de plant betekent, geenszins, maar voordeel biedt het niet (tenzij je het sap gaat oogsten zoals gedaan wordt bij de berk of de suikeresdoorn). Plots intredende vorst kan schade aanrichten aan de ingekorte loten, nog los van schimmels die in 't vocht der wonden vrijelijk hun gang kunnen gaan.

En voor wie in de wirwar van z'n druivelaar geen klaar meer ziet, hier een eenvoudig procédé: kies enkele gesteltakken (en echt liever te weinig dan teveel) die u zo goed mogelijk horizontaal aanbindt (breek de rechte rank!) Knip elke zijscheut op dat geraamte ('t gelente) daarop terug tot twee à drie ogen. In de praktijk is dat een lot van nog geen tien centimeter.

Klaar is Karel!

Marc Libert

Jaarverslag 2010

Beste leden, vrienden, vriendinnen en sympathisanten en geïnteresseerden.

Een jaar is bijna terug voorbij voor onze vereniging. We vinden het dan altijd zinvol om eens te kijken hoe het was en beschrijven kort wat de vereniging gedaan heeft.

Om van wal te steken beginnen we met de bespreking van de rondleidingen die plaatsvonden in onze Plantentuin. De basis van onze vereniging, 'de' activiteiten die tot doel hebben om de Plantentuin en de vereniging beter bekend te maken bij het grote publiek.

Elke eerste zondag van de maand (vanaf februari tot en met november) stonden onze gidsen dit jaar terug paraat om hun kennis en liefde voor de planten en de Plantentuin aan de mensen door te geven, en dit volledig gratis. We kunnen echt fier zijn op de volgende opsomming :

07/02/10	Winterbloeiërs door Werner Latte
07/03/10	Naaktzadigen door Jean De Prez
04/04/10	Lentegebeuren door Harald Evrard
02/05/10	Bomen in de Plantentuin door Joost Buysse
06/06/10	Van Bloemen en bijtjes : bestuiving bij bloemplanten door Hilde Van Crombrugge
04/07/10	Algemene rondleiding in het Gentse dialect door Gilberte Neyt
01/08/10	Algemene rondleiding
05/09/10	Zuinig met water : droogte aanpassingen bij planten door Magda De Coninck
03/10/10	Herfstkleuren en proeverij door Gerda Postelmans en Hilde Mortier
07/11/10	Herfstgebeuren door Cyrilla Gillis

Tijdens de Gentse feesten hebben de gidsen ook hun best gedaan, en gratis.

18/07/10	Algemene rondleiding in het Gentse dialect door Gilberte Neyt
19/07/10	Kampioenen onder planten door Hilde Van Crombrugge
20/07/10	Planten en hun naam door Joost Buysse

- 21/07/10 Biodiversiteit door Magda De Coninck
- 22/07/10 Algemene rondleiding in het Gentse dialect door Ferdinand Cobbaut
- 23/07/10 Algemene rondleiding door Hilde Van Crombrugge
- 24/07/10 Bijbelse planten zien en proeven door Hilde Mortier
- 25/07/10 Biodiversiteit door Hilde Van Crombrugge

Tijdens het laatste weekend waren er ook de nocturnes. Avondlijke rondleidingen in mooi verlichte serren.

Tijdens de Gentse feestweek kenden we op woensdag ook terug een kinderworkshop “creatief met plantenmateriaal”, op zondag werden de mensen geholpen bij EHBD (eerste hulp bij determinaties) en we organiseerden voor de tweede maal een tweedehandsbeurs voor boeken in samenwerking met Oxfam. Tevens was er een ludieke plantenruilbeurs waar iedereen van genoten heeft. De organisatie van de Gentse Buitenband kende hun jaarlijkse fietstocht rond Gent, ze deden dit jaar de Plantentuin aan. Veel volk en een goede organisatie zorgde voor een succes, waardoor veel mensen de plantentuin leerden kennen.

De gidsen zetten ook hun beste beentje voor tijdens de tentoonstelling, FloraCumLaude in de Aula van 17/04/2010 tot 19/04/2010 alsook tijdens de open monumentendag op 12/09/2010.

De gidsen gebruiken de rondleidingen dikwijls om de Plantentuin in de spotlights te stellen en de werking van deze Plantentuin te beklemtonen. Wat doen we hier, waarvoor, waarmee zijn we bezig, wat biedt de toekomst.

Natuurlijk beperken we ons niet tot de Plantentuin alleen, we gaan dikwijls ook eens kijken naar wat er in de rest van de wereld rondom ons gebeurt.

De vrienden deden dit jaar de volgende uitstappen.

- 09/01/2010 Koude-neuzen wandeling in Bourgoyen
- 01/05/2010 Rondleiding te Leupegem
- 13-16/05/2010 Vierdaagse tuinreis naar Engeland
- 30/05/2010 Fietstocht Wetteren – Schellebelle - Kalken
- 26/06/2010 Plantenkwekerij Damien De Vos en Fox Hill

14/08/2010	Bezoek zeer onbekende tuin in Gent – de kloostertuin van de Karmelieten
29/08/2010	Historisch-botanische fietstocht in Gent
26/09/2010	Driedimensionale tuin te Wervik en plantenbeurs in La Feuillerie te Celles.

Over vele van deze activiteiten kon en kan u in ons ledenblad de impressies en belevenissen lezen. Stuk voor stuk mooie uitstappen die worden georganiseerd voor onze leden.

We kunnen als vereniging niet anders dan alle mensen, die zich inzetten voor de vereniging en/of de Plantentuin, eventjes in de bloemetjes te zetten. Dit gebeurde op 29/05/2010 met een bedankingsactiviteit voor de vrijwilligers. Ze kregen een rondleiding in het Museum voor Schone Kunsten, gevolgd door een gezellige receptie in het Palmarium. Tevens konden we die dag ook een hulde brengen aan onze overleden tuinier Thierry. De tuinier die onze groententuin nieuw leven heeft ingeblazen. We waren met zijn allen aanwezig bij de inhuldiging van de Thierry Verhellendreef in de Plantentuin.

Naast al deze rondleidingen en uitstappen hebben we dit jaar ook de Plantentuin op andere manieren gesteund.

We schonken een 100 tal T-shirts met het logo van de Plantentuin; deze worden gebruikt door de tuiniers. Ze dienen als herkenning van de tuiniers. Ze worden ook dikwijls gedragen door vrijwilligers die in de Plantentuin werken. We betaalden de receptie ter gelegenheid van de opening van de Thierry Verhellendreef. We kochten een nieuwe hoge drukreiniger aan, de oude was kapot en een dergelijk toestel is onontbeerlijk in de Plantentuin. Tevens kon dankzij onze steun een volledig jaar een extra tuinier werken die deels door de stad werd betaald, deels door de vereniging.

Dank ook aan onze redactieploeg ze maakten dit jaar terug 4 prachtige ledenbladen.

De ikebana cursus die dit jaar doorging was voor verschillende leden terug een mooie manier om met plantenmateriaal om te gaan en dit zelfs te verheffen tot kunst.

De algemene vergadering van 11/12/2010 was een mooie samenkomst van vele vrienden van de Plantentuin. Vele leden maakten van de gelegenheid gebruik om hun lidgeld te hernieuwen, een zeer belangrijke gebeurtenis,

want het is enkel op die manier dat we kunnen blijven bestaan en dat we onze doelstellingen kunnen verwezenlijken. Met andere woorden mocht u als lezer van dit artikel nog twijfelen aan de hernieuwing van uw lidgeld, twijfel niet langer, en hernieuw zo vlug mogelijk. Lees je dit artikel en ben je nog geen lid, tof, bedankt voor de interesse en wat denk je.....is het niet de moeite om lid te worden van onze vereniging? Wat verder in dit ledenblad staan alle gegevens om u lidgeld te betalen.

Dat we dit alles kunnen is natuurlijk dankzij jullie steun. De steun van vele leden die we alle dank verschuldigd zijn. Echter moeten we ook bij ons vaststellen dat de crisis zich laat gelden. Neen het lidgeld zal niet stijgen in 2011, maar hopelijk zal het ledenaantal stijgen, want dit jaar stopt de teller bij 454 leden. 118 leden hebben hun lidgeld niet vernieuwd, 63 mensen zijn nieuw lid geworden van onze vereniging. Voor de evolutie van het ledenaantal, zie de tabel op pag. 186.

Ik hoopte vorig jaar dat we nooit onder de 500 zouden dalen, maar helaas moeten we vaststellen dat dit toch gebeurde. We zullen er als bestuur dan ook aan werken om dit om te buigen. Verschillende initiatieven zullen genomen worden, maar daar informeren we jullie zeker over in het volgende ledenblad. Maar het bestuur alleen kan dit niet keren, naast een goed programma voor volgend jaar blijven we jullie steun vragen. **MAAK NIEUWE LEDEN.** Spreek iedereen aan die je kent, vrienden, collega's, familieleden, burens, zoals ik al zei vorig jaarwanneer elk lid één lid dit jaar bijmaakt zal iedereen glunderen bij de voorstelling van ons volgende jaarverslag. Wie extra info nodig heeft een ledenblad of een folder neem gerust contact op met de secretaris. Je kan ook steeds onze activiteiten raadplegen op onze website: www.plantentuin-gent.be.

Laten we om te besluiten iedereen alvast bedanken voor alle steun. Laten we hopen dat we terug kunnen groeien en dat we als een goeie vereniging de Plantentuin verder kunnen blijven steunen.

Jullie secretaris
Ferdinand Cobbaut

Beschermende en Steunende leden voor 2010

Zoals de meesten onder u zullen weten, was 2010 door de Verenigde Naties uitgeroepen tot het Internationale Jaar van de Biodiversiteit.

Het vragen van aandacht voor de biodiversiteit betekent eigenlijk dat er een probleem is, meer bepaald het onbegrip voor en de schromelijke minachting van het "andere" leven op aarde door een grote meerderheid van menselijke wezens.

We zijn ervan overtuigd dat onze leden wél aandacht, en zelfs véél aandacht hebben voor onze plantaardige medebewoners. En veel van onze leden uiten dat ook door met hun milde financiële bijdrage de Plantentuin te ondersteunen. Ik kan u verzekeren, de Plantentuin heeft uw steun echt nodig. Zonder uw bijdrage, of zonder uw medewerking, of zonder uw concrete hulp in de Plantentuin kan deze tuin niet goed haar veelzijdige functie blijven uitoefenen.

Maar uit vele contacten blijkt dat de Plantentuin een warme sympathie oproept, bij veel en zeer diverse groepen van plantenliefhebbers en daarbuiten. We zijn u daar bijzonder dankbaar voor, en uw steun geeft ook aan ons en onze inzet een duwtje in de rug, en een klopje op de schouder. Dank-u-wel !

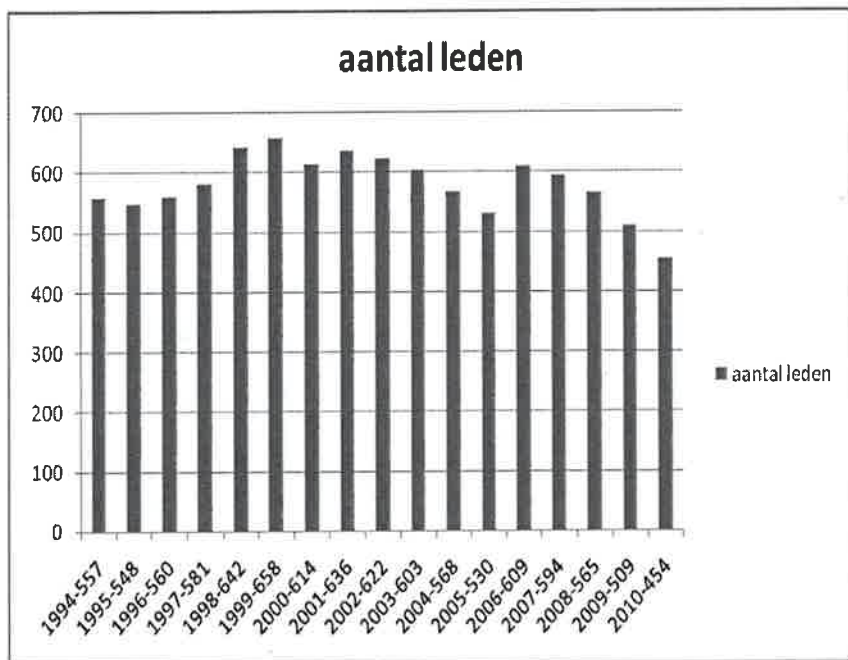
Mevr. M. Acke	2010B,	9940	Evergem
De H. P. Ameloot	2010B,	8200	Brugge
De H. A. Baert	2010S,	9000	Gent
Mevr. L. Bekaert	2010B,	9000	Gent
Fam. Bensch - Gillis	2010B,	9940	Evergem
De H. D. Bernard	2010B,	9250	Waasmunster
Fam. Biebauw - Cools	2010B,	9000	Gent
De H. A. Blontrock	2010S,	8480	Eernegem
De H. B. Blontrock	2010S,	9000	Gent
De H. L. Blontrock	2010B,	8904	Boezinge
De H. R. Bossant	2010S,	9000	Gent
Mevr. Boulvain - Hebbelynck	2010B,	9051	Afsnee (Gent)
Mevr. J. Breemeersch	2010B,	9000	Gent
Mevr. K. Bruyland	2010B,	9300	Aalst
Fam. Buysse - Bruggeman	2010B,	9031	Drongen (Gent)
De H. J. Buytaert	2010B,	9100	Sint-Niklaas
De H. K. Camelbeke	2010B,	3150	Wespelaar (Haacht)

Fam. Cardon - Deceunyncke	2010S, 8530	Harelbeke
Mevr. R. Carron	2010LL, 9000	Gent
Mevr. A. Claeys	2010B, 9040	Sint-Amandsberg
De H. F. Cloquet	2010B, 9820	Merelbeke
De H. F. Cobbaut	2010B, 9000	Gent
De H. L. Cobbaut	2010B, 9032	Wondelgem
Mevr. L. Colin	2010B, 9032	Wondelgem
Mevr. G. Comhaire-Neyt	2010B, 9000	Gent
De H. J. Coppejans	2010B, 9030	Mariakerke
De H. M. Coppens	2010B, 9040	Sint-Amandsberg (Gent)
De H. E. Craeynest	2010B, 9031	Drongen
Fam. Criel – Compernelle	2010S, 9051	Sint-Denijs-Westrem
Graaf H. D'Ursel	2010SL, 9630	Beerlegem
De H. P. Danneels	2010S, 9031	Drongen
Mevr. A. Debacker	2010B, 9870	Machelen (Zulte)
Mevr. M.L. De Beer	2010B, 9860	Scheldewindeke
De H. W. De Boom	2010B, 9630	Zwalm
Fam. W. Debunderie	2010B, 9000	Gent
Mevr. A. De Clercq	2010B, 9000	Gent
Mevr. M. De Clercq	2010B, 9820	Merelbeke
Fam. De Graeve-De Loose	2010S, 9240	Zele
Prof. D. De Keukeleire	2010S, 9090	Melle
Fam. De Loose - Depicker	2010B, 9820	Schelderode
Mevr. S. De Mey	2010B, 9042	Sint-Kruis-Winkel
Mevr. V. De Mey	2010B, 9840	Zevergem
De H. H. De Meyer	2010B, 9920	Lovendegem
De H. A. De Paepe	2010B, 9000	Gent
Mevr. H. De Pauw	2010B, MD 21 228	Catonsville Maryland (USA)
De H. C. De Permentier	2010B, 9070	Heusden (Destelbergen)
De H. J. De Prez	2010B, 9041	Oostakker
De H. A. De Proft	2010B, 9280	Lebbeke
De H. E. De Regge	2010B, 9000	Gent
Mevr. B. De Simpelaere	2010B, 9040	Sint-Amandsberg (Gent)
Mevr. A. Desmet	2010B, 9000	Gent
Vic. Ph. De Spoelberch	2010SL, 3150	Haacht – Wespelaar
Mevr. A. Devriese	2010S, 8670	Koksijde (Oostduinkerke)
De H. L. De Vuyst	2010B, 9041	Oostakker
Mevr. J. De Wilde	2010B, 9052	Zwijnaarde
Fam. De Winne - Comeyne	2010B, 9052	Zwijnaarde (Gent)
De H. W. D'Haese	2010B, CA 92 131	San Diego California (USA)
Mevr. I. Doornaert-Vanderstraeten	2010B, 9790	Ooike (Wortegem - Petegem)
De H. D. Duytschaever	2010B, 9840	De Pinte
De H. W. Emery	2010B, 9000	Gent

De H. D. Everaerd	2010B,	9050	Ledeberg (Gent)
De H. D. Everaert	2010S,	9620	Zottegem
De H. H. Evrard	2010B,	9050	Gentbrugge (Gent)
Fam. Geens - Crauwels	2010S,	9930	Zomergem
Fam. Germonpre	2010B,	9840	De Pinte
Prof. M. Gillis	2010B,	9052	Zwijnaarde (Gent)
De H. A. Gorissen	2010B,	2570	Duffel
De H. A. Govaert	2010B,	9290	Overmere
Mevr. J. Heyndryckx	2010B,	9000	Gent
De H. G. Himschoot	2010B,	9000	Gent
Fam. Hutsebaut - Böttcher	2010S,	9000	Gent
De H. A. Huttert	2010S,	9830	Sint-Martens-Latem
Mevr. Chr. Huttert	2010S,	9830	Sint-Martens-Latem
De H. R. Huyghe	2010S,	8610	Kortemark
De H. H. Huys	2010S,	9041	Oostakker
Fam. Jacobs - Boddaert	2010B,	9000	Gent
Mevr. V. Janssens	2010B,	9810	Nazareth
De H. W. Keppens	2010S,	9000	Gent
Dr. I. Kerremans	2010B,	9000	Gent
Mevr. F. Köse	2010B,	9000	Gent
De H. F. Krug	2010B,	2930	Brasschaat
Mevr. M. Laga	2010S,	9000	Gent
De H. J. Lambrecht	2010B,	9000	Gent
De H. E. Laroy	2010B,	9920	Lovendegem
De H. W. Latte	2010B,	9810	Eke (Nazareth)
De H. R. Laureyns	2010B,	9900	Eeklo
De H. B. Lemaire	2010S,	9070	Destelbergen
Mevr. C. Linseele	2010B,	9032	Wondelgem (Gent)
De H. H. Loncke	2010B,	9041	Oostakker
Mevr. B. Maes	2010B,	9820	Schelderode
Mevr. B. Maes	2010B,	9820	Merelbeke
Fam. Markey - Van Herzeele	2010B,	9041	Oostakker
Fam. Martens - Demeester	2010B,	9920	Lovendegem
Prof. em. J. Maton	2010B,	9790	Wortegem – Petegem
Fam. Meersschant - Van de Putte	2010S,	9830	Sint-Martens-Latem
Fam. Mekers-De Waele	2010B,	9800	Deinze
Fam. Meyvaert-Burghraeve	2010B,	9920	Lovendegem
Monumentenwacht O-Vlaanderen	2010S,	9000	Gent
De H. J. Moors	2010S,	9070	Destelbergen
Mevr. L. Moreau	2010B,	9000	Gent
Mevr. M.-A. Neirinckx	2010S,	9300	Aalst
Mevr. M. Neirynck	2010S,	9000	Gent
De H. E. Oosterlinck	2010B,	9860	Gijzenzele (Oosterzele)

Fam. Oosterlinck- Mortier	2010LL, 9051	Sint-Denijs-Westrem
Fam. Palette – Gillis	juni 2010B, 9000	Gent
Mevr. L. Parmentier	2010S, 9820	Merelbeke
De H. M. Peremans	2010S, 2040	Berendrecht
De H. J. Platteeuw	2010S, 9032	Wondelgem
Mevr. G. Postelmans	2010SL, 9940	Evergem
Mevr. B. Prové	2010B, 9280	Denderbelle (Lebbeke)
Mevr. T. Purnot	2010B, 9000	Gent
Fam. Rabaut	2010, 9000	Gent
De H. A. Rammeloo	2010S, 2920	Kalmthout
De H. R. Redele	2010B, 9820	Merelbeke
Fam. A. Remouchamps	2010B, 9830	Sint-Martens-Latem
De H. H. Roels	juni 2010B, 9160	Lokeren
De H. H. Rombaut	2010B, 9000	Gent
Mevr. M. Saey-Martens	2010B, 9041	Oostakker (Gent)
Fam. Samain-Ouvrein	2010S, 9820	Merelbeke
Mevr. A.L. Simoens	2010B, 9052	Zwijnaarde
De H. W. Soetaert	2010B, 9920	Lovendegem
Fam. Y. Speeckaert	2010B, 9000	Gent
De H. G. Spruit	2010B, 4411 RE	Rilland (Nederland)
Stichting Arboretum Wespelaar	2010B, 3150	Wespelaar
De H. M. Suffys	2010BL, 9820	Merelbeke
Fam. Tuytte - Dhondt	2010S, 9000	Gent
De H. C. Van Caenegem	2010S, 9800	Deinze
Fam. Van Damme-De Maesschalck	2010B, 9000	Gent
De H. F. Van den Abbeel	2010B, 9000	Gent
De H. A. Van den Bavière	2010S, 9160	Lokeren
Mevr. C. Vanden Baviere	2010B, 1090	Jette
Mevr. D. Van den Bergh	2010B, 9052	Zwijnaarde
De H. E. Vandenbossche	2010B, 9830	Sint-Martens-Latem
Mevr. V. Van den Bossche	2010B, 9000	Gent
De H. J. Vandenbulcke	2010B, 9000	Gent
Mevr. N. Van den Hende	2010B, 9041	Oostakker
Fam. Vandermoere - De Beule	2010B, 8200	Brugge
Prof. P. Van der Veken	2010S, 9052	Zwijnaarde
De H. F. Van de Velde	2010S, 9170	Sint-Pauwels
Fam. Van de Velde - Versee	2010S, 9052	Zwijnaarde
Mevr. A. Vandenborpe	2010B, 9830	Sint-Martens-Latem
Mevr. F. Van Durme	2010B, 9052	Zwijnaarde (Gent)
Fam. Vanhoutte - Roels	2010S, 9290	Overmere
Mevr. K. Van Hove	2010B, 9051	Sint-Denijs-Westrem
Prof.em. W. Van Loock	2010S, 9270	Laarne
Mevr. E. Van Malderen	2010B, 9300	Aalst

Fam. Van Oostveldt- Dierendonck	2010B,	2900	Schoten
Mevr. M.C. Van Parys	2010B,	8755	Ruiselede
Mevr. L. Van Peteghem- Volkaert	2010B,	9000	Gent
De H. R. Van Vlierberghe	2010B,	9052	Zwijnaarde
Fam. Verbeke - Seeuws	2010S,	9831	Deurle
De H. L. Vercammen	2010B,	9052	Zwijnaarde
De H. D. Vercammen	2010S,	9820	Bottelare
Fam. Verhelst - Bruijns	2010B,	4551 HM	Sas-van-Gent (NL)
Fam. Vermeulen – François	2010B,	9160	Lokeren
De H. L. Vervloesem	2010B,	2600	Berchem
Mevr. B. Vossen	2010B,	9000	Gent
De H. A. Vrijdaghs	2010S,	3001	Heverlee
De H. J. Walravens	2010B,	1500	Halle
De H. H. Walter	2010S,	9050	Gentbrugge
De H. E. Wambacq	2010B,	1740	Ternat
Fam. Waterinckx - De Vuyst	2010S,	9550	Herzele
Mevr. V. Watty	2010B,	9040	Sint-Amandsberg (Gent)
Fam. Wauters - Colbrandt	2010S,	9000	Gent
De H. G. Willekens	2010B,	9000	Gent
Mevr. R. Wyckaert	2010B,	9030	Mariakerke (Gent)
Mevr. Gh. Ysebaert	2010B,	9991	Adegem

Lidgeld 2011 (geldig voor een gezin)

Lid	11 euro
Beschermend lid	15 euro
Steunend lid	25 euro

Te betalen op rekening 001-1192154-03 van de Vrienden van de Plantentuin Gent, p/a Willy Maststraat 51 9032 Wondelgem, met als vermelding "lidgeld 2011" en "naam van het lid".

Wil a.u.b. de naam en het adres van het lid vermelden, indien deze verschillend is van de betalende persoon. Beste dank.

Meerjarig lidmaatschap

Een meerjarig lidmaatschap is mogelijk (inflatie-bestendig!) onder de voorwaarden hieronder beschreven (warm aanbevolen)

Lid, 5 jaar	50 euro
Beschermend lid, 5 jaar	75 euro
Steunend lid, 5 jaar	125 euro

Lidmaatschap voor het leven (vanaf 50 jaar)

Lid voor het leven	200 euro
Beschermend lid voor het leven	350 euro
Steunend lid voor het leven	550 euro

Men kan ook lid worden door aankoop van het boek 'Planten-Odysee', inclusief een waardebon voor lidmaatschap, aan de prijs van 15 euro (+ 4 euro verzendingskosten). Dit bedrag kan overgeschreven worden op rekening 001-1192154-03 van Vrienden Plantentuin met vermelding 'Planten-Odysee'.

DE VRIENDEN VAN DE PLANTENTUIN GENT

Driemaandelijks tijdschrift
Jaargang 29 - Nummer 4 - december 2010
ISSN 0777- 8821

Redactie en lay-out

Redacteur: Paul Goetghebeur. Coördinator: Karel Reusens.

Aan de samenstelling van dit nummer hebben meegewerkt: Ferdinand Cobbaut, Cyrilla Gillis, Wim Huygh, Marc Libert, Paul Goetghebeur, Karel Reusens, Straatmus.

Onze welgemeende dank gaat ook uit naar: alle vrijwillige medewerkers die zorgden voor plooi-, kleef-, en transport-activiteiten, die het verschijnen van het vorige nummer mogelijk hebben gemaakt.

© De Vrienden van de Plantentuin Gent, 2010

Overname van artikels is alleen mogelijk ná schriftelijke toestemming van de redacteur

DIGITAL PRINT CENTER WWW.ATLASCOPY.BE

ATLAS

COPY

**HUNDELGEMSESTEENWEG 7
9050 LEDEBERG - GENT
09 245 02 25
PRINTING@ATLASCOPY.BE**

Driemaandelijks tijdschrift
Jaargang 29 - nr.4 - december 2010
ISSN 0777 - 8821
afgiftekantoor GENT 1

v.u. Paul Goetghebeur
K.L. Ledeganckstraat 35
9000 Gent

België - Belgique

P.B.

3/612

9000

Erkenningsnummer
P608176